

АҢСШӘ

АРЦАГА ШӘКӘЫ

АВАЗАСА ÖĖRETİM MATERYALİ

DEVLET KİTAPLARI

....., 2021

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 7087
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ: 1235

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Proje Yürütücüsü
KAFFED
Kafkas Dernekleri Federasyonu

Proje Koordinatörü
Özlem Aydemir

Editör
İrfan Okuyucu

Dil Uzmanı ve Yazar
İrfan Okuyucu

Ölçme ve Değerlendirme
Ender Tiftikçi

Rehberlik
Ataman Oğuz

Müzik
Bital Livan
Engin Met / GİNİ

Ressam
Asiye Erin

Grafik Tasarım
Abdulkadir Polat

Bu kitabın hazırlanmasında büyük destek veren Sn. **Oktay Chkotua**'ya ve Abhazya Bilimler Akademisi - Abhaz Araştırmaları Enstitüsü Direktörü **Doç. Dr. Arda Aşuba**'ya ve seslendirmede görev alan tüm Abhazyalı öğrencilerimize **KAFFED** olarak sonsuz teşekkür ederiz.

ISBN 978-975-11-5019-6

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 27.03.2019 gün ve 6348200 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

KİTAP HAKKINDA GENEL BİLGİ

Ortaokulda okutulan 5–8. Sınıflar Yaşayan Diller ve Lehçeler seçmeli dersi kapsamında Abazaca için hazırlanan öğretim programına uygun olarak yazılmıştır. Seçmeli dersler yönetmeliğine göre, öğrenciler herhangi bir seçmeli dersi istedikleri sınıfta seçebildikleri için, bu kitap da modüler sisteme uygun olarak, 5-8. sınıf öğrencilerinden bu dersi dördüncü defa seçecek olanlar için hazırlanmıştır. Modül 4 kitabı, Avrupa Birliği Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde belirtilen dile ilişkin yeterlilik düzeylerinden, A2.1 temel düzeyinin dil becerileri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Kitapta, Abhazya Cumhuriyeti'nde resmi dil olarak okutulan Abazaca kullanılmıştır. Abazaca'da Kiril alfabesi kullanılmaktadır. İlk iki modülde, bu dile ait seslerin ve alfabenin öğretimi öncelikliydi. Üçüncü modülde ise seslerin ve alfabenin öğretimi tamamlanmış, öğrencilerin bu alfabe ile daha akıcı okuyup yazmalarına yönelik etkinliklerle dört dil becerisi A1.2 düzeyinde geliştirilmiştir. Son modül olan bu kitapta ise, daha çeşitlilik gösteren bağlamlarda dilin günlük kullanımına yönelik vurgular yapılmakla birlikte, dil zenginliğini ve kültürel farkındalığı öne çıkaran serbest okumalar da eklenmiştir.

Modül 4'de dört temel dil becerisinin de (dinleme, okuma, yazma, konuşma) geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Önceki modüllerde olduğu gibi, üniteler temalara göre oluşturulmuş ve her temaya uygun A2.1 seviyesinde dil kullanımı ve aktif kelimeler belirlenmiştir. Konuşma becerilerinin gelişmesi için, metin içindeki diyalogların, ayrıca rol yapma, doğaçlama, drama gibi yöntemlerle tekrar edilmeleri önerilmektedir. Bu modülde yazılı ifadelerin oranı artırılmıştır ve önceki modüllere göre öğrencilerin okuma becerilerinin gelişimine daha fazla yer ayrılmıştır.

ÜNİTE İÇERİKLERİ

ALFABE

ÜNİTE 1.

HASTAYIM

Dil İşlevleri: Hastalık durumunu ifade etme. Tavsiyede bulunma: yemelisin, içmelisin, dinlenmelisin/dinlenmek, uyumalısın/uyumak... Koşullu ifadeler kurmak: dinlenmezsen, iyileşemezsin... Sıklık ifade etmek: günde 3 defa ilaç almak...

Aktif Kelimeler: Soğuk algınlığı, baş ağrısı, diş ağrısı, bel ağrısı, kulak ağrısı, hasta, yorgun, diş hekimi, öksürük, hastalık, ateş, kusma, doktor, randevu, ilaç, tedavi, reçete.

ÜNİTE 2.

MESLEKLER

Dil İşlevleri: Mesleklerin gerekliliklerini anlatmak. Kişilik özelliklerini ifade etmek. Bir görüşü onaylatmak (öyle değil mi?). Bir görüşü onaylamak/reddetmek.

Aktif Kelimeler: Meslekler: doktor, hemşire, mühendis, öğretmen, sanatçı, yazar, avukat... Dersler: fizik, kimya, matematik, sosyal, edebiyat... Kişilik özellikleri: sabırlı, araştırmacı, yaratıcı, estetik... İnsanlara yardım etmeyi sevmek, öğretmeyi sevmek, adaletli olmak, çok çalışmak, insan hayatı kurtarmak... Duygularını ifade etmek. İnşa etmek. Yeni icatlar bulmak. Okul ile ilgili kelimeler: okul sınıf, ders, kalem, kağıt, defter, tahta, ders çalışmak, öğretmek, öğrenmek, sıra, sandalye, test olmak, ev ödevi...

ÜNİTE 3.

MESAJIM VAR

Dil İşlevleri: Birine bırakılan mesajı iletmek. Mesaj iletmek. Bir davete katılıp katılmayacağını iletmek. Özürlerini/mazeretini ifade etmek.

Aktif Kelimeler: Telefon, cep telefonu, mesaj, evde bulunmak/evde var/evde yok, davetiye, davet.

ÜNİTE 4.

DÜNYA TURU

Dil İşlevleri: '...den beri bu grupta dans ediyor. '... yıldır bu grupta dans ediyor.' Bir dansın hikayesini anlatmak. Ülke isimlerini ve başkentleri söylemek. «Kim? Nerede? Ne zaman? Nasıl?» sorularını kullanmak.

Aktif Kelimeler: Oyuncu, baş dansçı, dans, ekip, turne, milli dans, milli kıyafet, koreografi, konser/gösteri, dünya turu, dans isimleri, Türkiye, Ankara, İstanbul, Almanya, Berlin, Köln, Avusturya, Viyana, Amerika, New York, Japonya, Tokyo, Ürdün, Amman, başkent, büyük şehir, seyirci, kalabalık.

ÜNİTE 5.

SAKARIM BEN

Dil İşlevleri: Yolunda gitmeyen başından geçen anekdotları anlatmak/anekdotlara cevap vermek. Ev kazalarını ifade etmek.

Aktif Kelimeler: Kazalar, hasarlar, şaşırmaq, kırılmak, bacak kırılması, ayak burkması, kol kırmak, yere düşmek, ayağı kaymak, kaynar su dökmek, eli yanmak.

ÜNİTE 6.

13. CUMA

Dil İşlevleri: Yolunda gitmeyen başından geçen anekdotları anlatmak/anekdotlara cevap vermek. Ev kazalarını ifade etmek.

Aktif Kelimeler: Batıl inanç, yataktan düşmek, incitmek, çarpmak, alını şişmek, ayağı kaymak, kalçası ezilmek, dişi kırılmak, kolunu yakmak, parmağını kesmek, revir, şanssız, sebep, sonuç, çözüm.

ÜNİTE 7.

HİKAYELER

АВАЗАСА ÖĖRETİM MATERYALI

•MODÜL 4 •

АХҚӘА

1- ТӘИ АХӘҒА. СЫЧМАЗАҚУП	1
2- ТӘИ АХӘҒА. АЗАНААҒҚӘА	9
3- ТӘИ АХӘҒА. АЛАХӘАРАК СЫМОУП	15
4- ТӘИ АХӘҒА. АДУНЕИ АКӘШАРА	23
5- ТӘИ АХӘҒА. САРА АҒАЗА	31
6- ТӘИ АХӘҒА. 13-ТӘИ АХӘАША	37
7- ТӘИ АХӘҒА. АЖӘАБЖЬҚӘА	49

АҢСҮА АНБАН

А	Б	В	Г	Гь	Гә
Б	Бь	Бә	Д	Дә	Е
Ж	Жь	Жә	З	З	Зә
И	К	Кь	Кә	Қ	Қь
Қә	Җ	Җь	Җә	Л	М
Н	О	П	Пь	Р	С
Т	Тә	ҫ	ҫә	У	Ф
Х	Хь	Хә	Ҫ	Ҫә	Ц
Цә	Ц	Цә	Ч	Ч	е
е	Ш	Шь	Шә	Ы	Ѡ
	Ҫ	Ҫь	ә	ь	

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

1

Азызырѡыра

А. Азызырѡыра агъхьа цаҕатѡи асахьа тышѡтаа. Иабаҕоу? Иакарцоzeи?

В. Шѡазызырѡы, нас азцаарақѡа ртак ҕашѡта.

С. Атекст ѡазнык ѡазызырѡы, нас азцаарақѡа ртак ҕашѡта.

- 1-Амш шҕаҕаз?
- 2-Ичмазаѡхада?
- 3-Гѡында дычмазаѡуп. Иҕалцарыzeи?

2

Абызшѡа ахархѡара.

а. “Ирацѡаны азы бжѡыроуп Гѡында.”

Сара	Азы зжѡыроуп	Хара	Азы хжѡыроуп
Уара(е) Бара(б)	Азы ужѡыроуп Азы бжѡыроуп	Шѡара	Азы шѡжѡыроуп
Иара(е) Лара(б)	Азы ижѡыроуп Азы лжѡыроуп	Дара	Азы ржѡыроуп

3 Агъхъара.

А. Атекст шэацхъа, нас цақатэи азцаарақэа ртак қашэца.

1. Ичмазфыда?
2. Нарт избан ианаамтаз дзышьтамла?
3. Нарт ахақым иахь ацара дацэшоума?

Ан : Пъерит! Беслан уажэггы дыцэоума? Шьта даацшыр акэын.

Алхас : Аиеи, сан биашоуп. Иқалап иацуха атцагаэазы дышьталазар. Сара санышьтала иара афнықатэи адцақэа дырфын.

Ан : Беслан! Ахы, уаагъшы уажэшьта! Мамзар ашкол уагхоит.

Беслан : Сан, иахъа ашколахь сымцар қамлазои? Цэгъа саагъсаны сықоуп. Уаха шаанза сеимхэит. Сыгэггы хынхэуеит. Исфысхырхэаггы сшэоит.

Ан : Оо. Амцашоура умоуп. Уаала ахақым иахь хцап. Уажэйтцэқъа аамта алахып.

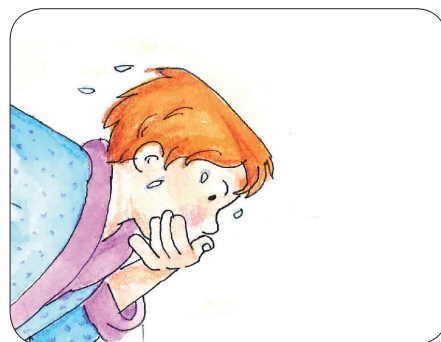
Беслан : Сан ахақым иахь ханцо сашьеижабггы дхацнеиааит.

В. Иалкаау ажэақэа шэрыхэагъш. Ахсаалафы ижэбо асахъақэа рыла реишьтагылашьа еиқэшэыршэа.

А. Иаагъсоу

В. Аимхэара

С. Агэыхынхэра

Д. Азэара

Е. Амца/Амцашоура

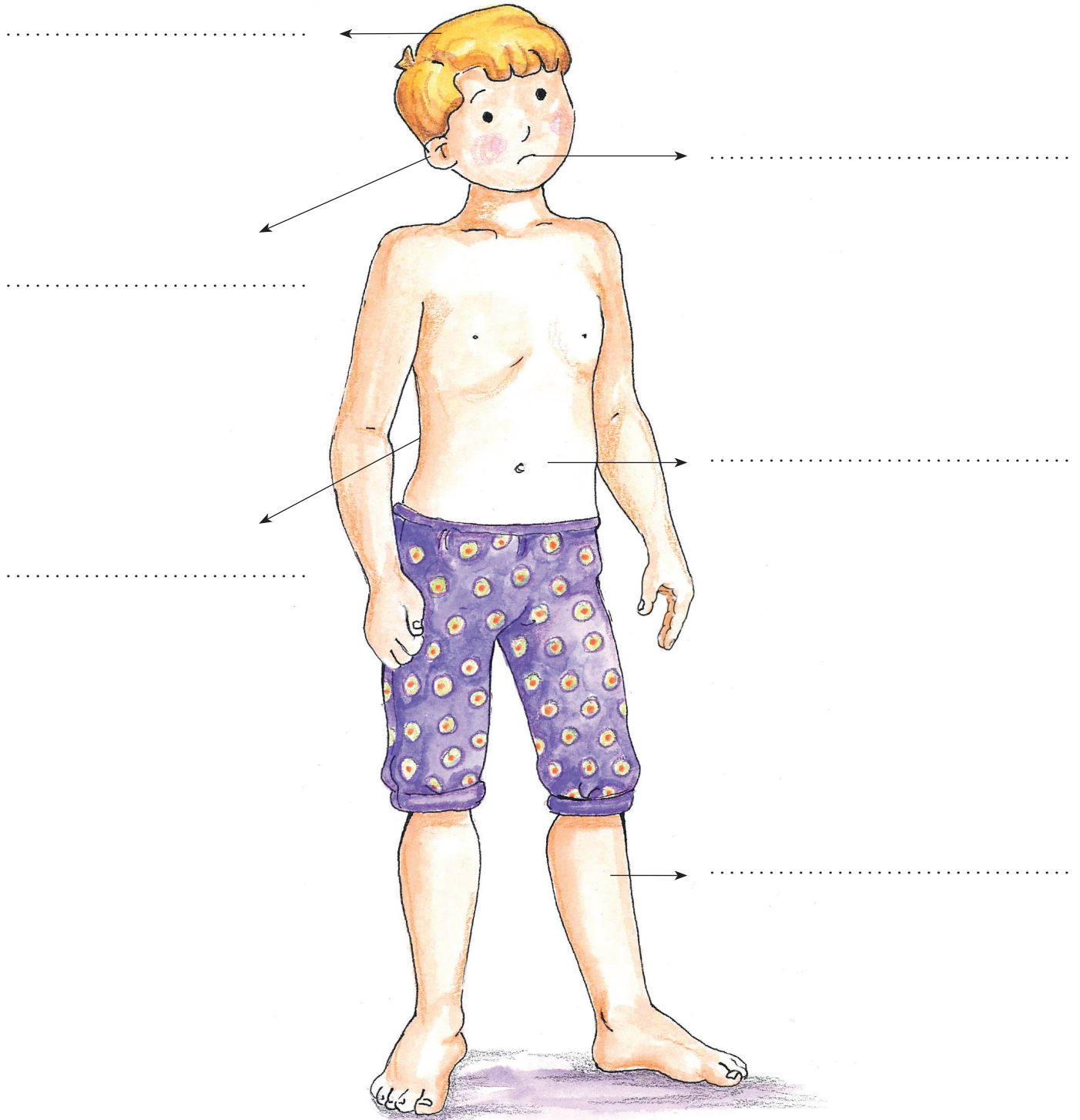
Ф. Аамта алхра

4

Ажәа ахархәара.

Беслан даараза дьчмазаауп Цақатәи асахьа шәахәацш. Беслан иабаихьуеи?
Ажәақәа иахьахәтоу ианышәца.

Амгәахьаа

Ахаңыцхьаа

Алымхәхьаа

Ахьхь

Абгәхьаа

Ашьапхьаа

Азызырѡыра.

А. Беслан, ашкол аҕны иѡыза Нарт диаѡаажѡит. Урзызырѡыны ахсаала хартѡаа.

Нарт ихъуеи?	Амѡашоура	Аимѡаара	Ахыхъ	Аѡақьым	Ахѡышѡтѡырта	Ахѡшѡ	Акрыфара	Сыбзиоуп
Ашѡахъа								
Аѡаша			X					
Ахаша								
Апъшьаша								
Ахѡаша								
Асабша								
Амеыша								

А. Ѳазнык уазызырѡы (базызырѡы). Нас аиѡаажѡара нагза.

Нарт : Иѡаѡсыз амчыбжь азы ашкол ахъ Беслан.....?

Беслан : Аѡны сыќан,избанзар даара

Нарт : Изыхъеи, иќалеи?

Беслан : аѡны амѡашоура сыман. 39.....иخالейт.

Нарт : Ааа! Изыхъеи?

Беслан : Исыздырзом. Ираѡѡаны азы зжѡит, аха аѡашаѡны

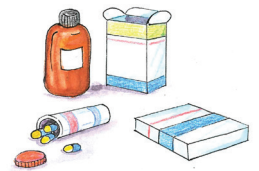
Уиадагы

Нарт : Ахаша уеиғъхама?

Беслан : Мап, сеиғьымхазейт. Ахаша даара Уи азы

аѡақьым иахъ сѡейт сѡейт.

Нарт : Ахѡшѡ ухѡартѡама?

Беслан : Мап, исымхѡазейт аѡны ахѡышѡтѡыртахъ

сѡейт сан дсыцны. Сара анализ сзыќартѡейт.

Нарт : Ус аума? Иуыдырбалеи?

Беслан : сыхъзаап. Аха ахѡашаѡны сеиғьны схи

збо сќалеит. Мацќгы! Нас амчыбжь

анѡѡамтѡазы сыбзиахейт

6 Аѳра.

Цаќатѳи ажѳаќѳа шѳхы иархѳаны аќѳоуќѳа еиќѳшѳыршѳа.

1. Сара/ахыхь/иахь/даара.
.....

2. Уи/ахаќьыц хьаа/уи азы/аќаќьым/ацара.
.....

3. Хара/аматѳар шьтыхра/абѓа ахьра/амчыбжь антѳамтѳа. (аѓьсшьарамшќѳа)
.....

4. Сара/алымхѳахьаа/уи азы/азсара (-)
.....

7 Аграмматика ахархѳара.

А. “Даара сьчмазаѳуп”

Уѓьсы (быќсы)

ушьароуп (бшьароуп)

Уѓьсы умшьар узыбзиахазом!

Быѓьсы бымшьар бзыбзиахазом!

Убзиамхар ашкол ахь узцазом!

Быбзиамхар ашкол ахь бызцазом!

Цаќатѳи аќѳоуќѳа рыќны итѳаѳѳу атыѓьќѳа ирыхѳѳоу ажѳаќѳа рыла ишѳыртѳы.

аќсььара

абзиахара

акрыфара

аќаќьым иахь ацара

ахѳшѳа аахѳара

ачымазара

ацѳара

аацсара

абзиахара

1. А. Ачымазара.

В. аќаќьым иахь шѳцароуп шѳымцар, шѳзыбзиахазом

2. А. Аќаќьым иахь сѳеит. Ахѳшѳа сѳѳеит. Иаасхѳар сѳахзам.

В. узыбзиахазом (бзыбзиахазом!).

3. А. Даара исыгхеит.

В. Счысќѳа(сыхѳќѳа)..... Умфар(ибымфар)

4. А. Даара сааѓьсоуп.

В. уѓьсы узшьазом (быѓьсы бызшьазом).

5. А. Сыѓьсы еихѳлахеит. Мыцхѳы ашьапылампыл хѳасит.

В. Уѓьсы умшьар (Быѓьсы бымшьар),

В. "Даара сычмазаѳуп"

Ашьапылампыл
уасроуп (басроуп)!

Ашьапылампыл уасыр (басыр)
даара агъхзы улцуеит (былцуеит)

Ирацэаны агъхзы улцыр (былцыр)
ахъта улалоит (былалоит)

Итацэу атыгъкэа рѳы иахэѳоу ажэакэа рыла ихашэырѳаа.

ажэра

аееилахэара

ашьтыхра

аѳара

амузыка азызырѳара

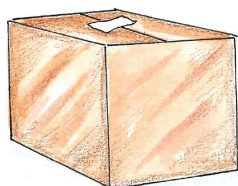
1. Сыхэда сыхъуеит.

Ахъшэашэа умжэыроуп (бымжэыроуп) иужэыр (ибжэыр)
ухэда (быхэда) реиѳа мыцъхэу иухъуеит (ибыхъуе- ит).

2. Амцашоура сымоуп.

Ижэпаны умцашоура (бымцашоура) реиѳа ихалоит.

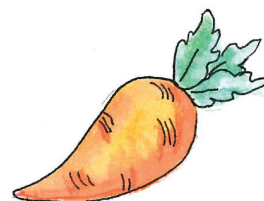

3. Сыбга сыхъуеит.

Ахъанѳа убга (быбга) реиѳа иухъуеит (ибыхъуеит).

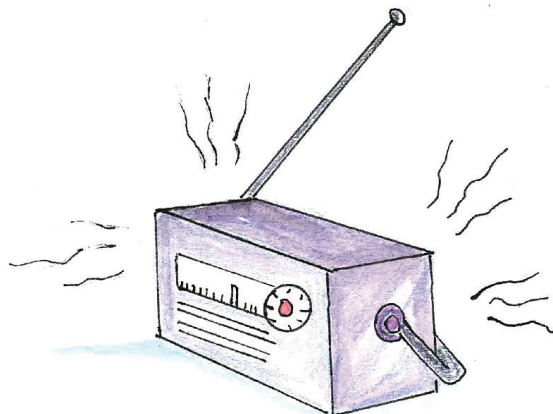
1. Ахагыц хъаа сымоуп.

Ацыхуфар (бфар) ухагыц (бхагыц) реиҥа иухъеит (ибыхъеит).

2. Сха сыхъеит.

Убжы (быбжы) харакны..... уцэажэар (бцэажэар) уха (бха) реиҥа иухъеит (ибыхъеит).

3. Схы сыхъеит.

Бжыы харакыла ухы (Бхы) реиҥа иухъеит (ибыхъеит).

8

Аора.

Ари амчыбжь даара учмазафын (бычмазафын). Ашкол ахь узымцазеит (бзымцазеит). Уртафцэа (быртафцэа) е-маилк рыздэықэтца. Цақатәи ажәақәа зеггы ухы (бхы) иархәаны, умчыбжь (бымчыбжь) шиасыз рехәа. Удтақәа (быдтақәа) уразтаа (бразтаа).

амцашоура

ахәда хъаа

аимхәара

ахақьым

ахәшә

аапҕсара

ачымазаф

ахәышәтәырта

ахахь

амгәахь

азәара (афыхра)

апҕсшьара

ашәахъа

афаша

апҕшьаша

апҕсшьарамшқәа

Ҳаҗыр зқәу сырцағы,

Ари амчыбжь азы ашкол ахь сзымнеит.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ағнықатәи сыдқақа сзаашәышьтыр, саргы ағны сыпсы ахысшьо

срыхәақшрын. Иҗабуп. Гәык-гъсык ала, ҳаҗырла.

.....

Dinleme

Konuşma

Okuma

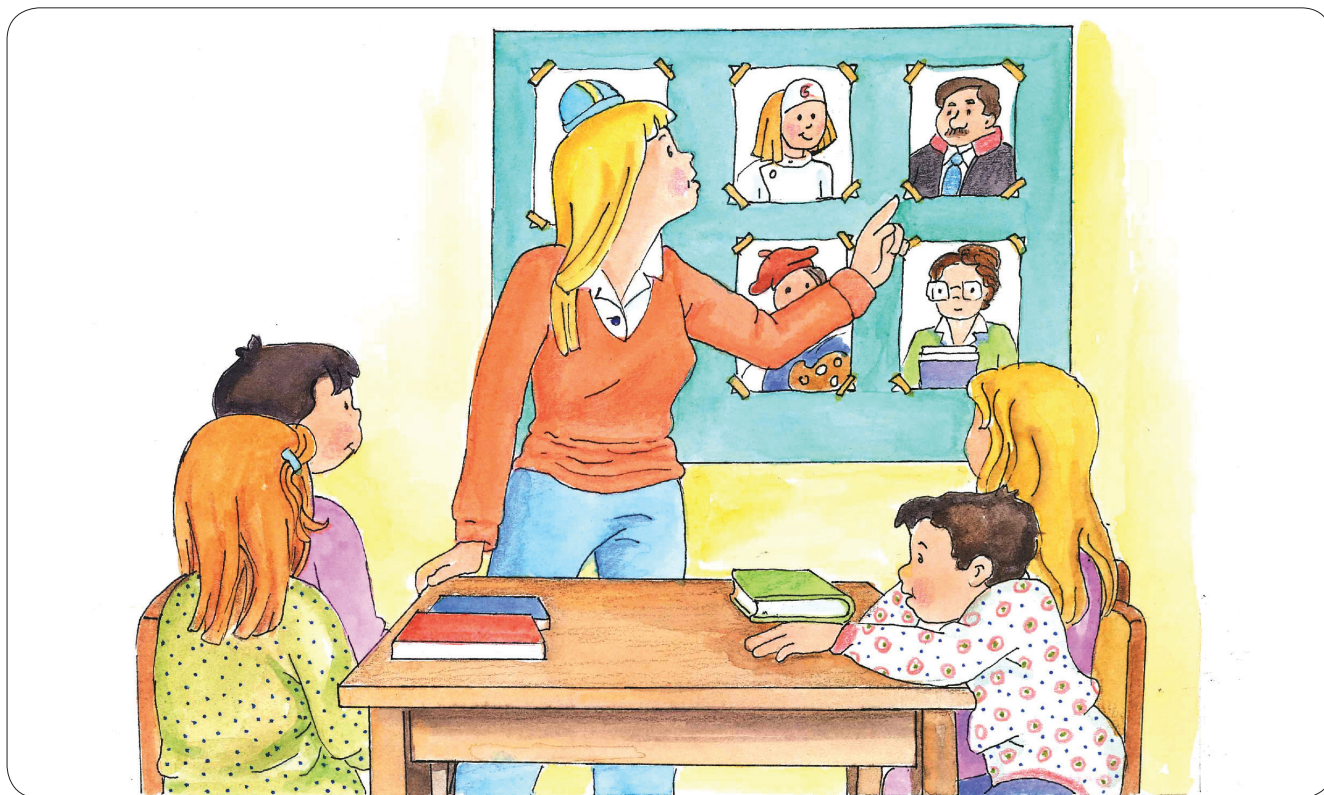
Yazma

1

Азызырѡыра.

Асахьа шәахәақш. Шәгәанала арцаѡы ахәычқәа иралхәозеи? Шәазызырѡыны атакқәа ирышәтаз гәашәта.

2

Еиҫах Шәазызырѡыны азцаарақәа рҫакқәа кәашәта.

- Нарт данеизхалак занаатс ииҫахузеи? Избан?
- Ҳақьымс акалара занаатс? Избан?
- Гәында лгәаанагараала рҫаѡы бзиак ичыдарақәа закәызеи?
- Избан Алхас, данцьнырхарц зиҫаху?
- Мрамза лан занаатс илымои?

3

Азцаарақәа ирышәтаз атакқәа рыла цақатәи ахсаала хашәыртәаа.

Ацаѡы	Иалихыз Азанаат	Азанаат ачыдарақәа
Нарт	Адукат	Аиашара ныкәызго

4 Шәфызә илә (лыла) иалышәхыз азанаат иазкны шәеиҗәжәә:

У (Б)ара ианузхалак укаларц иуҗахәузеи? Избан?

Сара иансызхалак сыртафхар сҗахуп. Избанзар...

С. Ажәәкәә урыхәәцш. Асахьәкәә рыла еиқәыршәә.

Аңьныр

Амедеиҳәшьә

Аргылаф

Амузыкант

Асахьәтыхы

Ашәкәыффы

Адукат

Аҳақым

Арцафы

A.

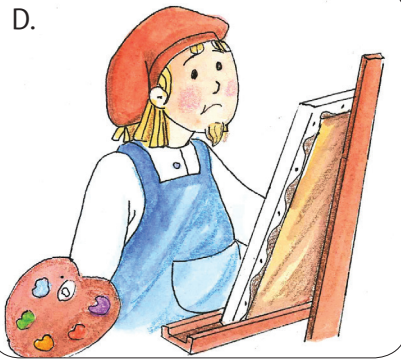
B.

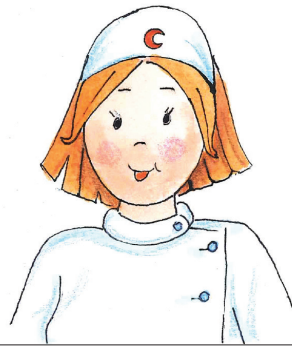
C.

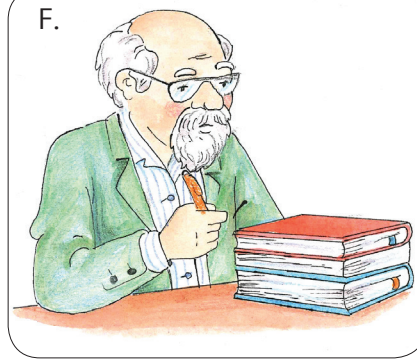
D.

E.

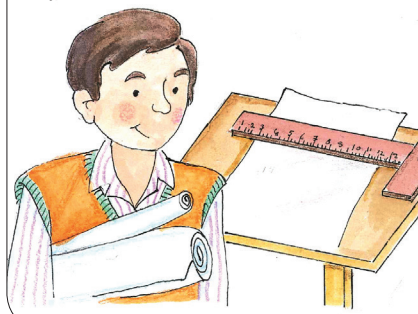
F.

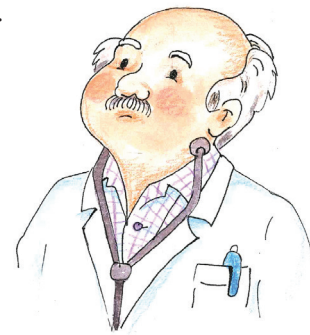
G.

H.

I.

Цаќатәи азанаатқәа, ирыхәтоу ачыдарақәа рыла иеицданы хәоук еиқәшәыршәа.
Акы иеиханы аиқәыршәара кәшәтцаргы шәылшоит.

Афырцшы: Адукат, аиашара ныкәигароуп.

Адукат

Аргылаф

Аңцъныр

Аҳақым

Амедеихәшья

Амузыконт

Артцафы

Асахьаҗыхы

Ашәкәыффы

Анапхгафы

Абзиабарала итәу

Ацхырааф

Аццафы

Аиашара икәныкәо

Уеирызкаауа

Ачҳара злоу

Згәы хытхытүа

Илахҗыху

Аусура абзиабаф

Естетика

Атцаафы

Азҗлымҳафы

Азцаарақәа рызбара абзиабаф

Артцара бзиа избо

Ахәоуқәа еиқәшәыршәа:

Афырцшы: Дукатс укаларц азы ухатәы бызшәа ибзиазаны иудыруазароуп.

1.
.....

2.
.....

3.
.....

4.
.....

Е. Сзанаат еилкаа.

Шәхазы занаатк алышәх. Шәфыза 15 зцаара шәытаны шәзанаат аилкаара иеазишәоит. Ишәитаз азцаарақәа “Ааи” мамзар “Мап” хәа атак ишәтар алшоит. Еиха имаҷу азцаара ала азанаат еилызкааз даиааиуеит.

- Аофис аҕны аума аус ахьууа?
- Ууалафахәы харакума?
- Уахынлоума аус анууа?
- Астол уадтәаланы аума аус шууа?
- Ирацәаны җсшьарамшқәа умоума?
- Амаҗәа җыда ушәҗара аҗахәума?
- Укәша-мыкәша ауаа рацәа җалома?
- Уус аҗаҗара зҗаху ауаа рацәаны иҗоума?
- Уус шәарҗоума?
- Уус гәыҗҗәагоума?
- Уус агәәҗеира аҗума?
- Уус ирлахҗыхгоума?

Ғ. Ухақьымхарҗ азы иарбан Маҗәарқәоу иаҗахқәоу?

1. Амаҗәарқәа зегьы бзиа иҳамбар алшоит. Амала хәҗхьаҗа иаҗаху азанаатқәа рзы маҗәарқәак рҗны ақәҗиара аахарҗшыроуп. Шәгәанала, занаатқәа рзы, иарбан маҗәарқәоу ихадароу? Иеиҗашәырҗш.

Амаҗәарқәа

Физика

Математика

Хьимиа

Анғлыз бызшәа

Аҗсабараҗара

Ахатәыбызшәа

Социология

Аҗоурых

Амузыка

Асахьаҗыхра

Акомпииутер

Агеография

Абәртҗәыра

Азанаатқәа

Ашкол арҗафы

Аҳақьым

Адукат

Акомпииутертә нҗьныр

Агитара архәафы

Амедеихәшьа

Ашәҗәыффы

Аргылаф

Асахьаҗыхфы

Аҗшьгаф

Аҗсихолог

Амаҗуфы

2. Цагаатэй ахсаала шэахэацшны, азцаарақәа ртакқәа кашәца.

Амацээрқәа амчыбжытэй рыхсаала

Амш	1тэй амацээр	2тэй амацээр	3тэй амацээр	4тэй амацээр	5тэй амацээр	6тэй амацээр
Ашәахьа	математика	математика	Асоциалтә дырра	Асоциалтә дырра	Амузыка	Анаука
Ашәаша	Абәртцәыра	Абәртцәыра	Анаука	Анаука	Анаука	Амузыка
Ахаша	асоциалтә дырра	Асоциалтә дырра	Ахатәы бызшәа	Ахатәы бызшәа	Асахьацыхра	Асахьацыхра
Ацшьаша	Ахатәы бызшәа	Ахатәы бызшәа	Англиз базшәа	Англиз базшәа	математика	математика
Ахәаша						

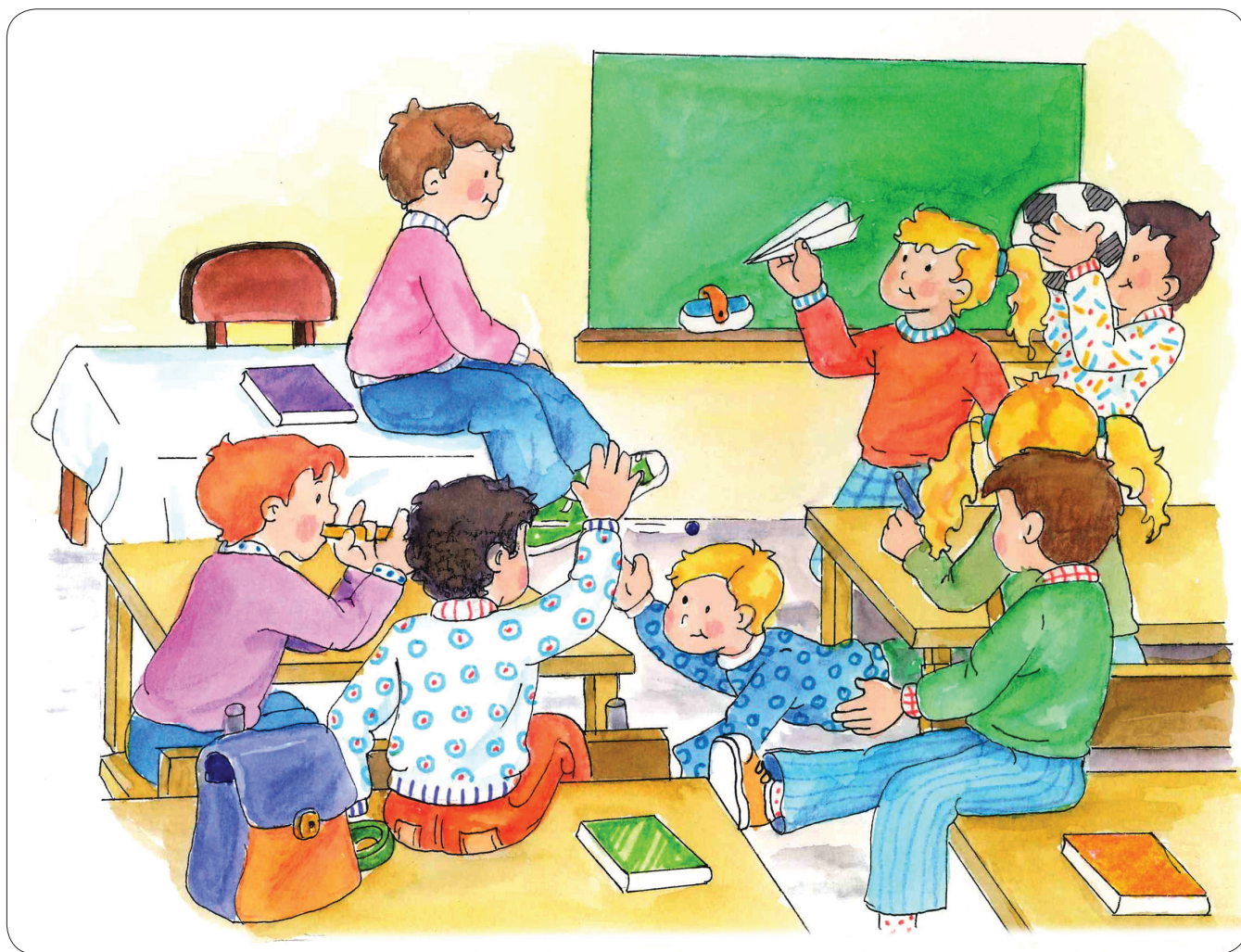
1. Ейха бзиа ижәбо, шәгәы иахәо амацээр арбану? Избан?
2. Зынза бзиа ижәымбо амацээр арбану? Избан?
3. Шәгәанала абри ахсаалафәы иарбан мшу рейха игәыпцдәагоу?
4. Угәанала абри ахсаалафәы иарбан мшу амацээрқәа рейха ианылахфәыху?
5. Ахәашааены амацээрқәа рыхсаала зеипшрахарц утахузеи?

Асахьа адаггы, цақа икоу ахсаалаггы шәхы иашәырхәар алшоит:
Афәырцшы: Апарта ахыхь ҳақәымтәароуп.

Икалозар (- / +)

адца- ианаамтоу акацара
ажәа ахәара
ацызшәа акацара
аус еицура
ател - аныкәгара
агхара
атәара - апарта
ажәа ацылара (афәхцәара)

3. Цагатэй акласс асахья шәәхәәцш. Шәәра шәтәала акласс аҕны збатәыс иҕозей?Шәгәәнала акласс аҕҕарақәә иеиқәышшәыпҕхьаза.

Blank writing area with a solid top line and a dotted bottom line on a light purple background.

Blank writing area with a solid top line and a dotted bottom line on a light brown background.

Blank writing area with a solid top line and a dotted bottom line on a light green background.

Dinleme

Konuşma

Okuma

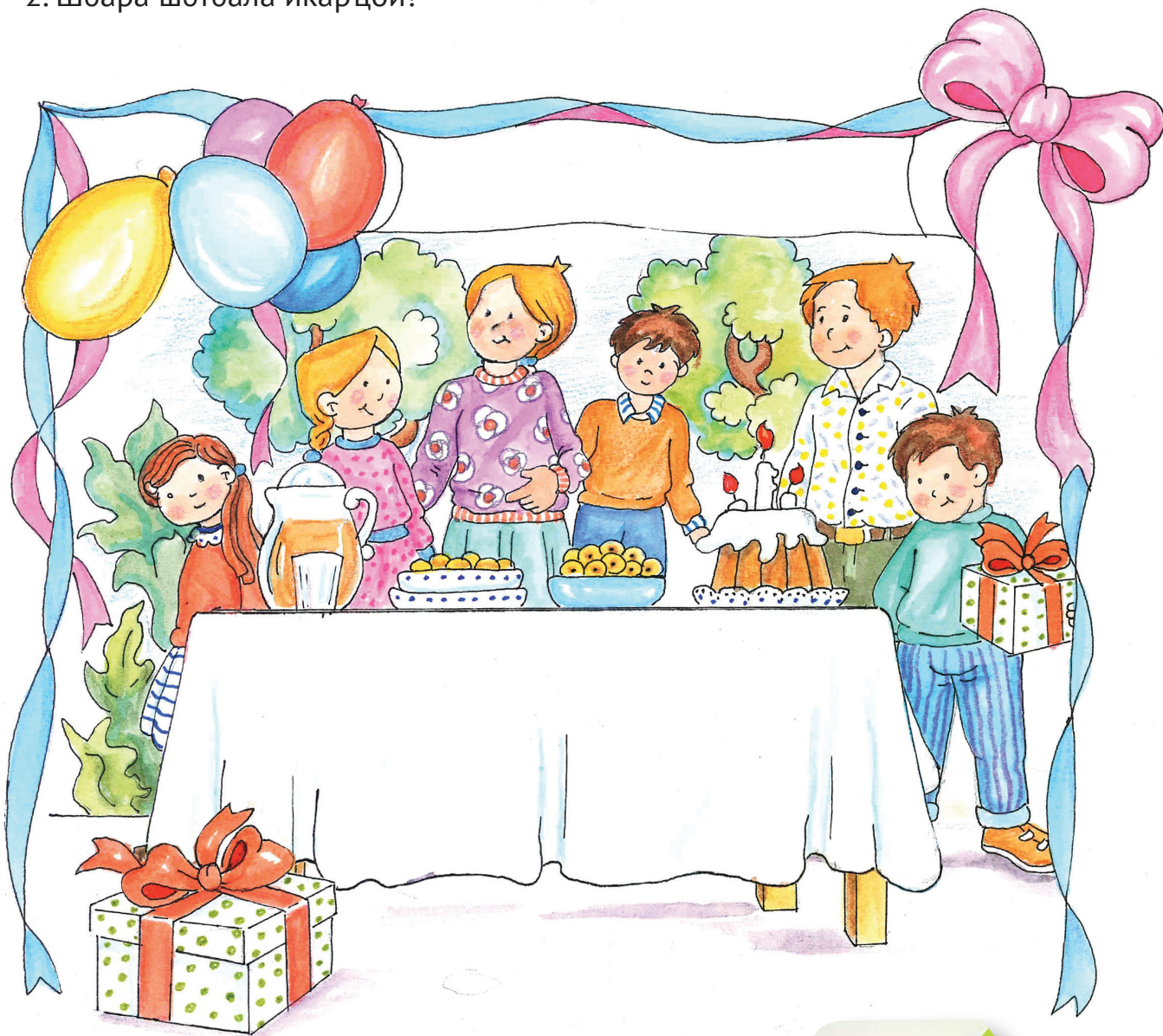
Yazma

1

А. Цақатәи асахьа шәахәәпшны ижәбаз шәәыза изеиҗашәхәә.

1. Аәар абакоу?
2. Шәара шәтәала икарцои?

В. Ажәақәа асахьақәа рыла иеиқәшәыршәа.

Ателефон

Аақхьара

Аира амш

Ателефон

Алахәара

Адныхәалара

1

3

2

4

5

6

С. Ажәакәа аус рыдулара

А. Уиира амш ианбыкәу?

В. Цәыббрамза 25, 2002 ш. У(Б)ара у(Б)иира амш ианбыкәу.

а.

Ажырыныхәа						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Жәабран						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Хәажәкыра						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Мшаңы						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Латцарамза						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				
30	31					

Рашәарамза						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Пхынгәы						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Нанхәа						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Цәыббрамза						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Жьҕаарамза						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Абцара						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Пхынчкәын						
ашә	аф	ах	ац	ахә	асб	аме
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

1 Цақа иарбоу ашықәсқәа ҫырала ианышәтца.

2002 ҫ нызкыи ҫба.

1995 зқыи жәшәи шәи пхынҫажәеижәохә.

2005 ҫ нызкыи

1986 зқыи

1973

2017

1864

Латцарамза 21, 1864 ш.

.....

2 Цаҗатәи ашықәсқәа ацифрақәа рыла ианышәтә.

Зқы жәшәи хынџажәи хәба 1965

Зқы жәшәи хынџажәижәаф

џнызқы жәипшъ

џнызқы шәи җшынџажәи жәба

D. Дарбан, данбаии?

Шәыклас ҟызцәа риира амшқәа шәразтәаны цаҗатәи ахсаала хашәыртәаа. Нас шәыклас иазку адыррақәа иалкаау ажәақәа рыла иеиқәыршәаны ирылашәхәа.

Сџыза Ихъыз	Даниз Амш	Даниз Амза	Даниз Ашықәс

Сықдасс аҗны мышкы иеицииз џык ыҗоуп мзасы

ииз џык ыҗоуп. Сара саҗхъа ииз џык ыҗоуп. Сыклас

аҗны зегъы иреихабу иоуп. Сыклас аҗны иреитыбзоу. Аҗаџы

.....иоуп мзасы ииз азәгы дыҗам.

..... и мышкы иеициит.

Алхаси Гэындеи, Акафе «Апра» акны итəоуп. Алхас, Гэында амширахь аацхьара лиҗоит.

Цаҗатəи аиҗцаажəара иаарласны шəацхьа.

1. Амшира змоу дарбану?
2. Амшира ахьызгəартоу атыц абыкəу?

Алхас : Гэында амчыбжь антцəамтазы гəҗакык бымоума?

Гэында : Макьаназы акгы сазымхəыцзац.

Алхас : Иааиуа амчыбжь Асабша аены Мрамза лымшироуп, Хьыблеи сареи лгəылҗанымкəа амшира лзыкаҗцоит. Бнеиуама?

Гэында : Хəарада снеиуеит. Сагьеигəырҗеит. Иҗабуп аацхьара азы. Иабаҗало?

Алхас : Хьыблараа ркыҗаҗы иҗоу рыҗны ашҗаҗы иҗалоит.

Гэында : Уаҗа назҗахым! Саннеиуа ишəызназгари?

Алхас : Аторти арыжəтəқəеи җара иҗармазеиуеит.

Гэында : Ачашəқəагы сара иназгоит ус анакəха. Сан лчашəқəа даараза ибзиоуп.

Алхас : Абри даараза ибзиахеит! Аацхьарагы сырхиоит, акласс акны лҗызцаа ирзысшоит.

Гэында : Сара аацхьара сыҗара аҗахзам. Атызтыци аамҗеи смс ала исаашьты.

Алхас : Азамана! Абзиараз.

Аиџаажэара дачазнык шэаџхьаны азцаарақэа ртакқэа кашэца.

1. Мрамза амшира азгэаҫара азбахэ лдыруама?
2. Гэында амширахь дцома?
3. Амшира аҕны ирфозеи?
4. Гэында лқыза лтызтыҕ шҕеилылкаауеи?

Ғ. Абызшэа аус адулара

Ааџхьара адкылара.

Алхас : «Аиџыларохь унеиуама?»

Гэында : Хэарада, снейеуеит сеигэырҕьаны. Иҕабуп ааџхьаразы.

Г. Асахьа шэахэаџш. Азызырқыра аџхьа азцаарақэа ртакқэа кашэца.

Н. Алхас ааџхьара зиҕода?

І. Алхас иқыза амширахь днеиуама?

Уажэы шэазызырфны шэтаккэа гэшэта.
даеазнык шэазызырфны азцааракэа ртаккэа кашэца:

1. Арда дабакоу?
2. Арда асабшаены гэтакыс имоузеи?

Г. Абызшэа аус адулара

Ааңхэара мап ацэкра.

Арда Мрамза илзифыз афымта шэаңхэа.

Бзия избо Мрамза,

Биира амш быдысныхэалоит!
Бааигэара сыказар даараза истахын. Аха
сеаласмырхэыр зымуа чарак икоуп. Уи
амшала бымширахь сызнеиуам. Бфызцэа
рыла аамта бзия шэхыжэгоит хэа
сгэхэуеит.

Бызтало ақэра фыц акны агэабзиареи
агэтынчреи, ақэфиарақэеи бзеиғасшьоит.

Алхас

Алхас : Аиңыларохь узнеиуама?

Арда : Даараза истахын, аха сызнеизом. Чарак ахь цартас исымоуп.

Н. Ааҕхьара шәыманы шәызхьымзаз хтыск шәазхәыц. Уажәы уи шәҕыза иахь атамзаара злашьташәцаша алаҳәарак изыжәҕы:

Кыр иаҕсоу.....,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dinleme

Konuşma

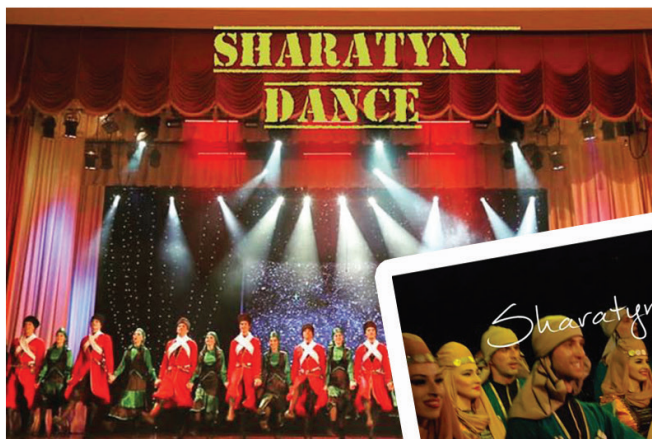
Okuma

Yazma

А. Цакатэи асахьафэи ижэбои? Ари агэыц жэдыруама? Агэыц иарбан аамтоу насгы ақэгыларақэа ахьрымоу?

В. Ацхьара.

Ансамбль Шьаратын иазку афымта шэацхьаны цака иану азцаарақэа ртакқэа кашэца.

Харт Шьаратынаа, ацстазаареи, акультуреи, ажэлар рфагыц хэамтақэеи акэашарақэа рыла иаахарцшуеит. Хакэгыларақэа рфэи хмилац мацэақэеи, хакэашарақэеи, хажэабжькэеи, хкультуреи рбарц азы иахзаауа имацфымкэа ахэацщэа хамоуп. Урт хара ианхахэацшуа хазнысыз ирыхэацшуеит. Харгыи акы зацэык икаццо ажэйтэтэи хкультуреи, хакэашарақэеи, хмузыкақэеи иахьатэи асцена акны ақэыргылара ауп.

Шьаратын, жэлар рыкэашарақэа ахьчоит, урт ирзку ажэабжькэа еизнагоит, аус аднауло- ит, икэнаргылоит. Акэашаратэ гэыц 1970 шықэсазы Едуард Бебиа инахгарала Акэа иапцан. Уи аахыс адунеи иеиуеицшым атыцкэа ркны рыкэашарақэа ыкэыргыланы ахамтақэа аиухьеит.

Хрепертуар акны жэлар рыкэашарақэеи рашэақэеи ыкоуп. Акэашарақэа, ирыхзызааны иахьырзахыз амилат мацэақэа рыла икэхаргылоит. Хаматэа цшзақэа, абафхатэра змоу

хакэашацэа ирышэтцаны асцена икэнатцы ахэацшцэа рыбла хнахуеит. Шьаратынаа рыкэгыларакэа абри амшала хаштшьа рыкэзам. Ахэацшцэа гэгэала ирнырны ргэалашэарафэы ианхоит.

Шаратын, иахьанза Урыстэыла, Тьыркэтэыла, Иордания, Сирия, Белгиа, Германия, Франция ухэа, иеиуеицшым ахэынтькарракэа рфэы икэгылахьеит. 60 ыык акэашацэа еиднакылоит. Акэашацэа рыкэракэа ибжьаратэны 25ш. ркынза икоуп.

Азцааракэа:

- Шьаратын иарбан аамтоу ианаццаха?
- Шьаратын ахьыкэгылаз ахэынтькарракэа арбану?
- Шьаратын иарбан хэынтькарроу ацыхэтэан иахьыкэгылаз?
- Шьаратын акэашаракэа иеицанахэозеи?
- Ансамбль Шьаратын акэашацэа шакафы еиднакылозеи?
- Шьаратын акны укэашарц азы шака ухыцуазар ахэтоузеи?

1 Ажэакэа аус рыдулара.

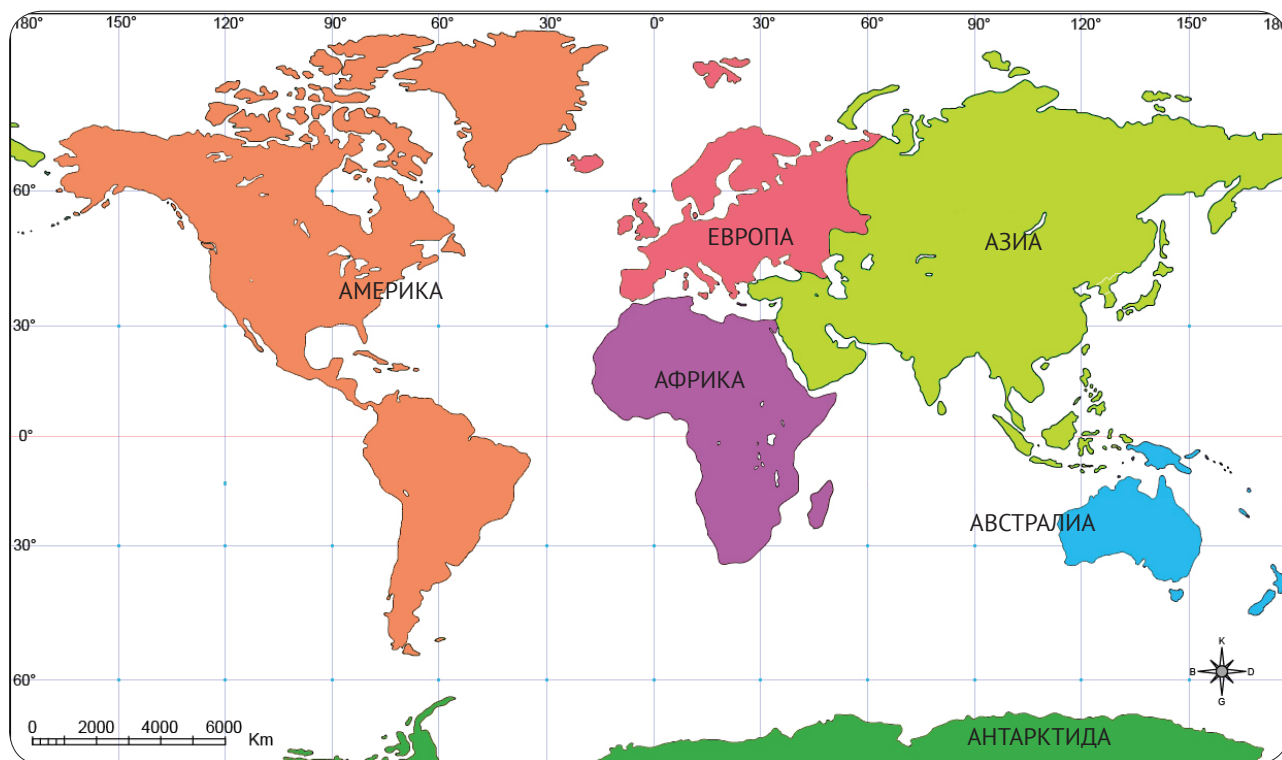
Афымта иагэылоу, ирыцатцэагэаны иалкаау ажэакэеи ахэоукэеи шэрыцхьаны, ажэакэа иаанаго шэрызхэыц, насгы иеицашэырцшы.

1. Акэгылара	a. Акэфиарала ирхау ацшьара
2. Ахэацшфы	b. Хаштшьа змам
3. Ахьчафы	c. Абафхатэра аарцшра
4. Акэашаратэ гэыц	d. Иалкаау жэларык ирызку, акультуратэ кэашаракэа
5. Ахорееграфия	e. Акэашаразы зееидызкылаз агэыц
6. Жэлар рыкэашара	f. Иалкаау акы зыхьчо ауафы
7. Абафхатэра злоу	g. Уск акны ибзиоу
8. Хаштра зкэым	h. Кэашарак акэыргылашьа
9. Ахамта	i. Акэгылара ахэацшразы инеиз ауафы

С. Азызырфэыра.

1. Алхас, Шьаратын адунеи иакэшоит зыхьзу афиша, Гэындеи иаби ирыцеифишоит. Аицэаажэара захьзу азцааракэа, ртаккэа кашэтца.

- Иаб шака шыкэса рацхьа Шьаратынаа дрыхэацшхьааз?
- Шьаратынаа зегы реица иеицырдыруа рыкэашафы хада дазустада?
- Шьаратын иарбан тэылакэоу рахтны-калакыкэа ркны икэгылараны икоузеи?
- Иарбан хэынтькарракэоу Ацсуа диаспоракэа ахьыкоу?

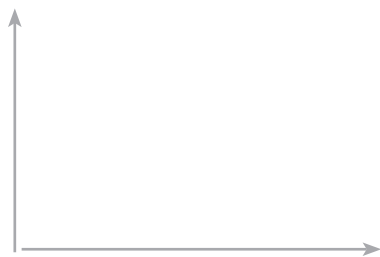

2. Дағазнык шәазызырфы; «Шьаратын» иарбан адгьылҗацәхәтәқәеи атәылақәеи ахтны-қалақьқәеи ркны иқәгылахьоузеи?

Адгьылҗацәхәтә	Атәыла	Ахтны-қалақь

D. Абызшәа аус адулара

20 шықәса раахыс Шьаратынаа сырмыхәацшыц.

- Тьыцх урыхәацшыма? МАП.
- 5 шықәса рацхьа срыхәацшыма ? МАП.
- Атхьхәтәан санбарыхәацши? 20 ШЫҚӘСА РАЦХЬА .
- Уаанза сьзырхәацшхьазма? МАП.

..... 30 шықаса
раахыс дкэашоит.

..... акэашара данбалагеи?

30 ШЫҚӘСА РАҒХЬА.

..... акэашара дакэытцхьоума?

МАП.

Кыр цуеит Шьаратынаа сырмышэацшзац. (Ацыхэтэан санбарыхэацши? КЫР ШЫҚӘСА РАҒХЬА)

1995 ш. аахыс Шараатынаа сырмышэацшзац. (Ацыхэтэан санбарыхэацши? 1995)

Иацы аахыс амузыка сазымзырөзац. (Ацыхэтэан санбазызырөи? ИАЦЫ)

Е. Ажэа аус адулара

- Шьаратын рацхьатэи ақэгыларақэа рыөбагы, Ғыркэтэыла ахтны-қалақь Анкареи уи аамышьтахь еиқа идуу ақалақь Стампыли ркны имөапысуеит.

- Ахцатэи рықэгылара Америка ахтны-қалақь Уашингтон, ацшьбатэи акэзар Ниу Иорк икалоит.

- Ажэбатэи насгы ацыхэтэантэи рықэгылара Иапониа ахтны-қалақь Токио имөапысуеит.

1	Акы	Актэи
2	Оба	Аобатэи
3	Хца	Ахцатэи
4	Цшьба	Ацшьбатэи
5	Хэба	Ахэбатэи
6	Фба	Афбатэи
7	Быжьба	Абыжьбатэи
8	Ааба	Аабатэи
9	Жэба	Ажэбатэи
10	Жэаба	Ажэабатэи

Рацхьатэи өба

Ф. Аңхъара

АЖӘАБЖЬ ЗМОУ КӘАШАРАК

1. Асахъағы ижәбо иарбан кәашароу?

Аураашья: Аңсуаа ажәйтәтәи рынцәахатцара аамта аҕынтә иахъанза иааиз атасқәа иреиуоуп. Еихарак ачарақәа рынцәамтазы амузыкәтә анцәахәқәеи анцәанақәеи хәа ирымаз Радеи, Рашъеи, Рирашъеи ирызкны инарыгзо тасуп. Рыкәашарақәа рыҕкны ахала ақәгыларақәа еиғъазшьоз Аңсуаа, абри акәашара аҕкны ус акәымкәа, зегы рыжәоахырқәа еибытаны реааидкыланы, наҕ-ааҕ изазо, насгы ашьшьыхәа ишьтыңо ихьыхәмаруа, агәта итагыло амәаңгафы ихәо ажәақәа иеицәакны «Аураашья!» хәа атак азыҕарцоит. Агәта дтагыланы ажәа зхәо амәаңгафы, итаххар атоурых хтысқәеи афырхацәеи ирызкны, итаххар ачара иазкны, итаххаргы зеалызкааз ағар ирызкны ажәа ихәар калоит. Дызлацәажәо, насгы шаҕа аамта дахцәажәо иара мацара инапы иануп. Ажәлар злахәу, иңшьоу абри агыжь, аамта цацыңхъаза аеартбаауеит, агырхара тасзам, убри амшалагы знызынла ашта ианамклак аанда арбгара рыкәшәоит. Аураашья анцәамтазы акәзар, анапеинҕарала ахапа ырғызны, аңсуа кәашара нарыгзоит, абас алагы ақабз кәашара хдырқәшоит.

1. Зытцаҕа тэаҕоу ажэакэа рцакы шэазхэыц:

a. Ритуал	1. Ацеремониа хкык.
b. Ақьабз	2. Уск рацхьатэи ахэҕа.
c. Антэамта	3. Уск ацыхэтэантэи ахэҕа.
d. Жэоахырла	4. Иеивагыланы, рыжэоахырқэа еибытаны.

2. «Аураашья» акэашара ажэытэ аамтақэа рзы ианынарыгзоз хыкэкыс ирымаз?

3. «Аураашья» акэашара иахьатэи аамта хыкэкыс иамои?

4. «Аураашья» акэашара ашьақэгылашья зеицшроузеи?

G. Азызырѡра.

Уажэы «Аураашья» амелодиақэа руак шэазызырѡуеит. Амузыка иацырхэо ажэакэа ирыгу шэарт ихашэыртэаа.

Аураашья	Уа- хаа-а-ха-ха!	Уа Раида!
	Аураашья!	Аураашья!
Уа, уаа, уа Раида!	А-ха-ха-ха!	Уа Раида!
Җаит Рерашья уа Раида!	Аураашья!	Аураашья!
Аа-хаа-ха-ха-ха!
Уо-уо-уа-уа Раида!	Аураашья!	Аураашья!
.....
Аа-хаа-ха-ха-ха!	Аураашья!	Аураашья!
Уа уаа Раида, җаит Рерашья!	Ахьырцара
Уа Раида!	Аураашья!	Аураашья!
.....	Ицсақэитцеит
.....	Аураашья!	Аураашья!
А-ха-ха!	Уа Раида!
Уа уау җацдамхароуп!	Аураашья!	Аураашья!
Җаит Рерашья уа Раида!	Амѡа дықэлеит	Уа Раида!
Уа уау җара җиааироуп!	Аураашья!	Уа Раида!

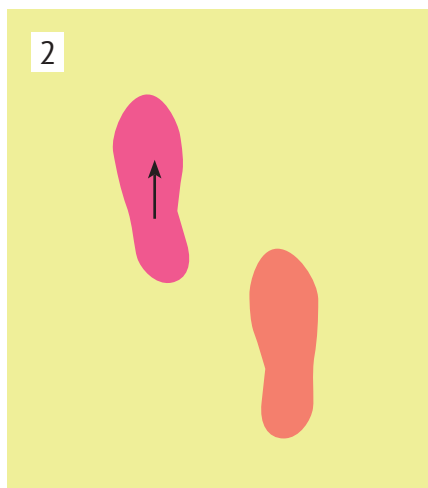
H. Аураашья акэашара җцап.

Аураашья ианыхэмаруа атыцҗацэеи ацкэынцэеи рыжэоахырқэа еибытаны иеикэшаны игылоит. Рыгэҕа игылоу ауаѡы хтыск еиҗахэо ахапа аниҗэо, икэашогы

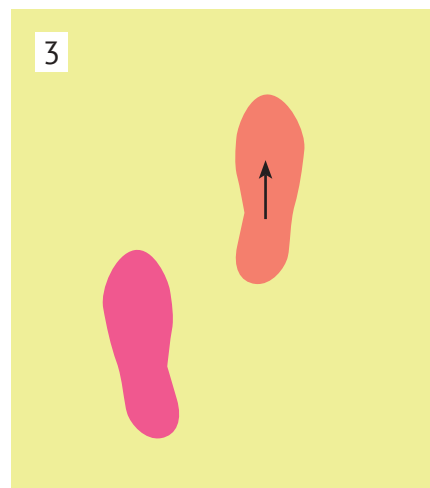
«Аураашья» хэа ицхэаны, раґхья рарґа шьяпы, насгы, рарма шьяпы ашышыхэа икэзазо, игьежьюа ашта иакэшоит. Шэааи, Аураашья хайцыкэашап!

1
Алагамта

2
Арыґарахьтэи ушьапы
уқэгыланы арымарахьтэи
ґхьяка икья.

3
Арымарахьтэи ушьапы
уқэгыланы арыґарахьтэи
ґхьяка икья.

Аураашья

І. Ажэабжь змоу даеа кэашарак шэфыза изеиґахэаны ашыаґақэагы ишэырба.

Иалышэхыша акэашарақэа: Шьешьен, Кафе (зефак), аґсуа, ґлеперуж, кафе гэаншье.

Moderate ♩ = 120

АУРААШЬА

Уа, уаа, уа Раида!
Ҳаит Рерашья уа Раида!
Аа-ҳаа-ха-ха-ха!
Уо-уо-уа-уа Раида!
Уа-уа- ажэлар рфырхатца!
Аа-ҳаа-ха-ха-ха!
Уа уаа Раида, ҳаит Рерашья!
Уа Раида!
Уа уоу шәеидышәкыл!
Ҳаит амарҗья!
А-ҳа-ҳа!
Уа уау ҳаҗамхароуп!
Ҳаит Рерашья уа Раида!
Уа уау ҳара хиааироуп!
Уа- ҳаа-а-ҳа-ҳа!
Аураашья!
А-ҳа-ҳа-ҳа!
Аураашья!
Аҗарчеи кны
Аураашья!
Иҗы длақәтәан
Аураашья!
Ахьырҗара
Аураашья!
Раҗхья дгылеит
Аураашья!
Хьызрацара
Аураашья!
Амҗа дыкәлеит
Аураашья!

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

1 Азызырқыра.

А. Шэазызырқыранза цақатэи асахьа шэахэацшны ижэбаз шэқыза изеицашэхэа.

В. Асахьа еицах шэахэацшны цақатэи азцаарақэа агэыц ишэыцало рыла иеицыкашэца.

1. Афар абакоу?
2. Избан уа изыкоу?

С. Ажэақэа шэырзызырқыны асахьақэеи дареи иеицышэца.

акаҳара

ашьапы аххэыцра

ашьапы аццэара

ахьташыра

ахыхь

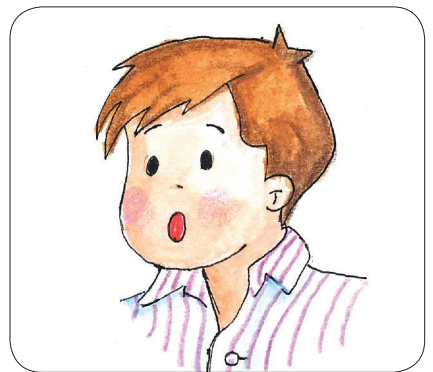
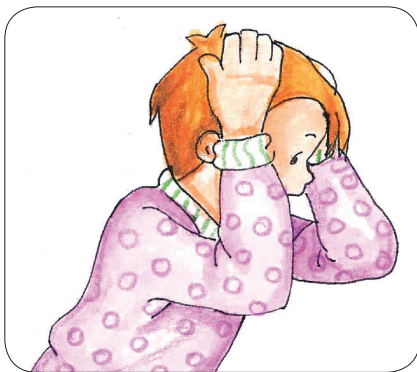
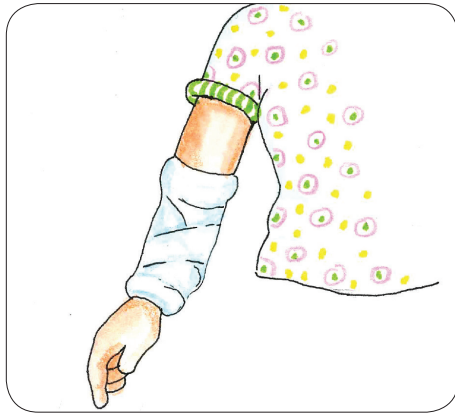
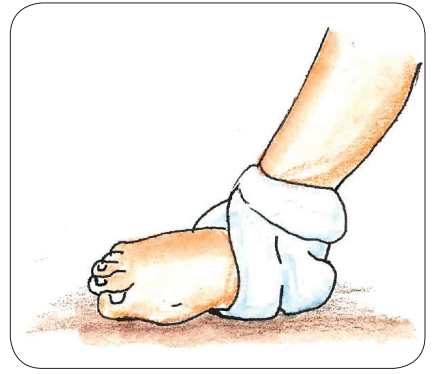
ацъашьара

афнытэи амашэыр

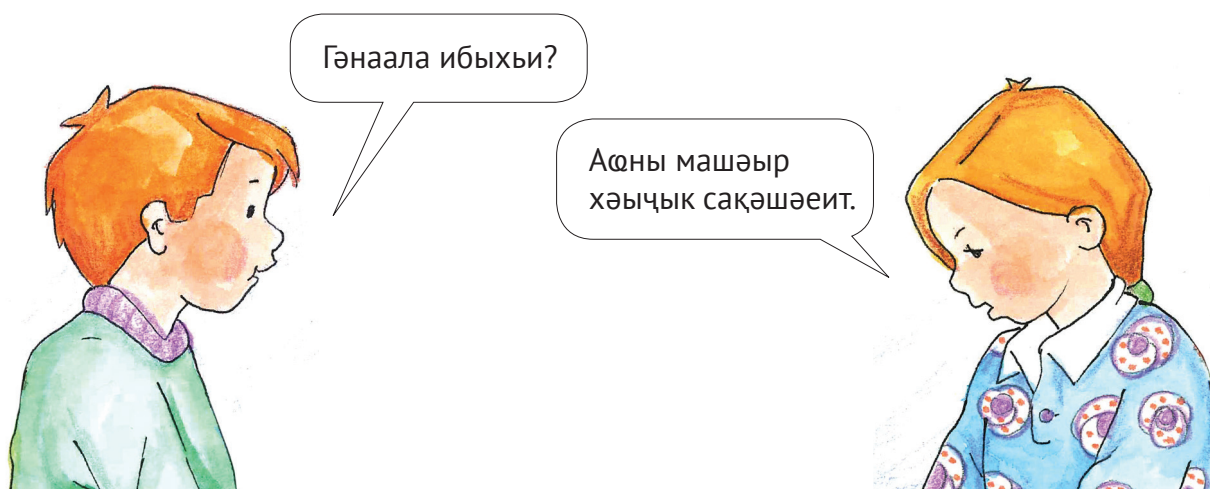
анапы аццэара

ацэафара

агэы ахынхэра

D. Аҫырҫшы шәазызырҫыны изакәу шәҫыза шәиазҫаа.

E. Шәазызырҫыны шәаҫхы: Аҫар иабакәу? Икарҫои?

- Аҫырҫ** : Кырза аҫшра сықәымшәап хәа сгәыҫеит. Схы бзианы избом. Мрамза бҫәа бамыфан шыҫа!
- Мрамза** : Сеысзаанкылом Аҫырҫт! Сшыапы гәҫәала саҫоит.
- Гәынаала** : Ачара ашҫаҫы ахәаҫқәа брыдкыслазар акәхап. Адәыпырпыл ахышы бшыапы.
- Аҫырҫ** : Баша шышкамск аҫҫазар акәхап. Имжәыҫ кумпирк нахышы.

Гәнаала : Ашышкамс ацхазар, амажә арҗыга азы иналаршышыны убри бшыапы иахшыы.

Мрамза : Ишҗа? Сара Сышәшыуама мамзар сышәрыбзиоума?

Амедеиҳәшья: Аҗсырт, аҳақым дыжәбар калоит. Шәаргы абарт ақьяадқәа хашәыртәаа икалозар.

Аҳақым : Хьяас ишәымоузеи?

Аҗсырт : Сыхыташыуеит, насгы схы сыхыуеит

Аҳақым : Угәы хынхәуама?

Аҗсырт : Ааи, лассы лассыгы исҗысхуеит.

Аҳақым : Ммм. Иацы афестивал аҗны аҳалыжә уфама?

Аҗсырт : Ах, аиеи. Ишҗеилышәкааи?

Аҳақым : Абри аҗыза ахьяа зауз жәаҗык ачымазаҗцәа соуит иахья. Афатә ашхам уҗырхагахеит, иухыыз хдыруеит шыта.

Аҗсырт : Аҳалыжәқәа?

Аҳақым : Ааи. Иахья ибзианы уҗсы шыа, насгы азырыжәтә уаиеигзакәа ижә. Уацәгы сара усзас, икалозар.

F. Ацәажәара Ақәыргышрақәа! Шәазызырҗы, иеицышәхәа насгы, иеицышәта.

1. Ишәымои? Агәабзиара шәзеиҗасшыоит.
2. Схы бзиамкәа избоит.

Г. Асахья шәхәяңш. Ицәжәәқода? Шәзырқыны шәәңһа.

Мрамза : Гәнаала бышцакоу?
Гәнаала : Итәбуп, еиха сеиғьуп.
Аңсырт : Ишәыхы шәарт абас...?
Мрамза : Иңьоумшәан Аңсырт, баша афны машәырк хәхьит.
Аңсырт : Ишцакалеи?
Гәнаала : Мрамза иацы хара хәхь дааит. Абартцафы хәицыоуан.
Мрамза : Цака баазазаарын, ихазгәамтазеит. Гәнаала лшәпы ықәкьаны дкахаит.
Гәнаала : Мрамзагьы сара дсықәхаит. Сара сшәпы иххәацит мацара ауп, аха Мрамза лнапы пцәеит.
Несреи : Унан! Агәабзиара шәзеиғьасшьоит!
Мрамзеи Гәнаалеи: Итәбуп.
Аңсырт : Ақытафы ииацәазах, насгьы итбаазах икоу амзырха шәыбзиахара иазықшуп.
Мрамзеи, Гәнаалеи, Аңсырти: Иеицыччоит.

Н. Мрамзеи Гәнаалеи рыртцафцәа дара ирызкны ирфыз анцәмта шәазызырфны шәақхьа.

Гәнаалеи Мрамзеи бзиахәқәа!

Агәабзиара шәзеиғьасшьоит! Афны ишәхыжәгаз амашәыр даараза иңьасшьеит. Иаарласны агәабзиара шәаурц стахуп.

Шәыртцафы

I. Хыхь икоу анцәмта шәахәақшны шәаргьы шәфызак агәабзиара изеиғьазшьо фымтак шәырхиа.

Гәнаалеи,

.....

.....

.....

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

1 Цагатэи азцаарақэа ртакқэа еицыкашэца:

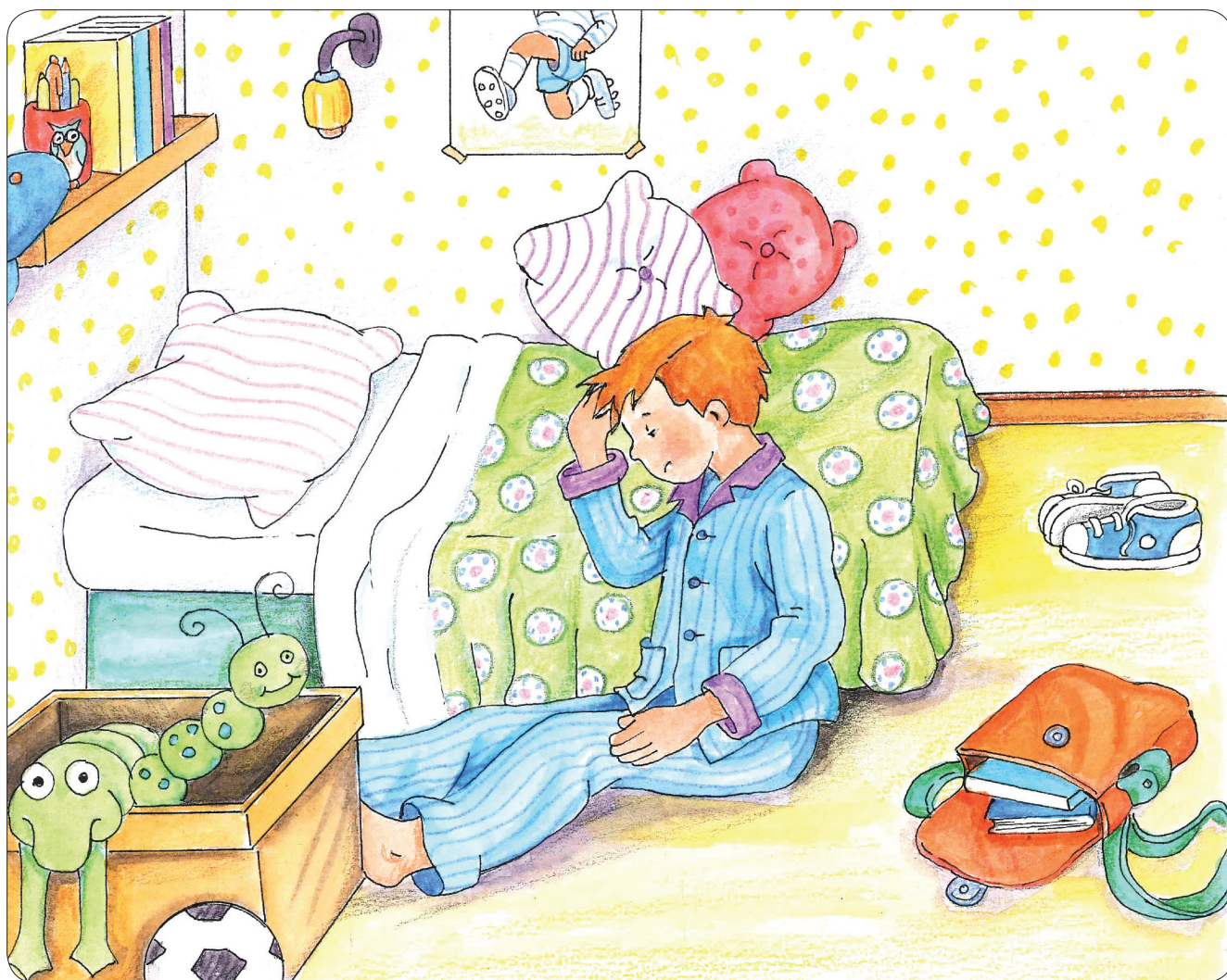
- a. Амцхатцара шэймоума?
- b. 13-тэи ахэаша закэызеи?
- c. Иахьа шэзықэшэараны икақэоузеи?

2 Цериц, зымшьта цэгъаз ихэаша.

a. Цақа Цериц ихафэи иааикэаз шэрыцхьоит. Рацхьа иаарласны афыра шэылацш ахыжэга. Хыхь икашэцаз атакқэа иреицшыз ахтысқэа калама, игэшэц.

Уажэы цкъа шэацхьаны афыра ацыхэтэаны икоу азцаарақэа ртакқэа кашэца.

«Иахьатэи амш сара сзы зынза ибзиамызт. Ашыжь асаат 06:30 рзы сгылар сцаххеит. Аха сзымгылеит. Избанзар, аиарта салбганы снацэкьыс хэычы сырхэеит. Сшьапы сықэгыларц аныстаххагы аус ахьызуаз астал схы аасырхеит. Сылахь чит.

Аеыкэабартахь снейт. Адашьма баазан. Сшьапы ықәкъан, скаҳайт. Суаҕаа кәакәейт. Сышьтыңо аеыкэабарта сталт. Аеыкэабартаҕы азы аасыртит. Ацаа иақызаз азы. Азырҕа ықазамызт. Ацаа иақызаз азы ала иаарласны зык сықәыстәейт.

Аеыкэабарта сантыҕуаз ейтах сшьапы ықәкьейт. Ғыцха скаҳан, схапыц ңейт. Схапыц ажы ашьа аара иалагейт. Иаразнак бамба ҕытк сҕы иҕастейт.

Суадахь снеит. Исшәыстдараны иҕаз сыматәакәа сзымпшааит. Зеггы сан ашыжь азәзәага италцазаап! Иажәыз харпк сышәтцаны ҕынск сышьасцеит. Макьана инымтәазац! Шыжьхьа ҕастарц азы ҕынск еикәак снеит. Ауаҕьаҕ аҕынтә адырган згарц шыстахыз смахәар збылын, ача анысхыхуазггы снацәкьыс ҕыскеит. Ашкол сагымхарц азггы шыжьхьа аҕатцара сахьхәит.

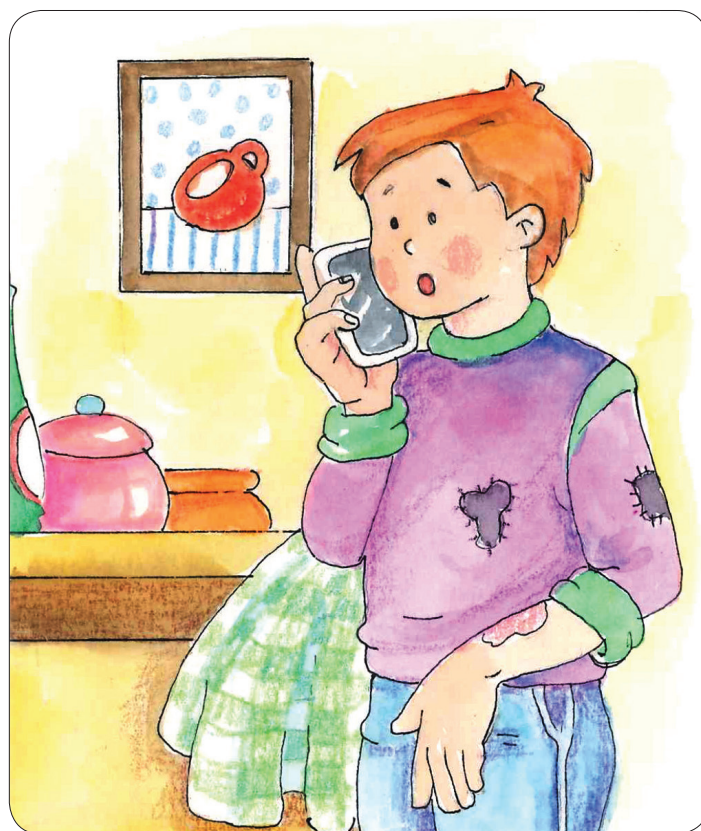

Схаҕыц ҕеуп, алымт схыкәкәа,
смахәар шбылыз, снацәкьыс
шыҕказ аоны сдәылцит.

Амла сакуа, ашколахь сааит,
иҕаларц ишәтахыз? Сшәыра аоны
исхаштзаап!

Макьана инымтәазац! Схаҕыц
азы ашкол агәабзиарахьчартахь
снеит. Агәабзиарахьчарта шә аркын!
Амедиехәшья дьчмазаохазаап,
дзымааизаап.

Сан сылзасын, зеггы зейтасхәеит.
Ахақым диацәажәаны аамта
шылылхуа салхәеит. Амала амчыбжь
анцәамтәазы схаҕыц шыҕеу аоны
саанхоит.

Аурок сдалеит. Арцафы иахьатәи арыцхә хгәалаиршәеит: Амза 13 акәын, амшгы Ахәашан!

Уажәы иеилыскааит! Иахьа сара сзы итабыргытцәкьаны 13 ахәашоуп. Уаха икаларыз?»

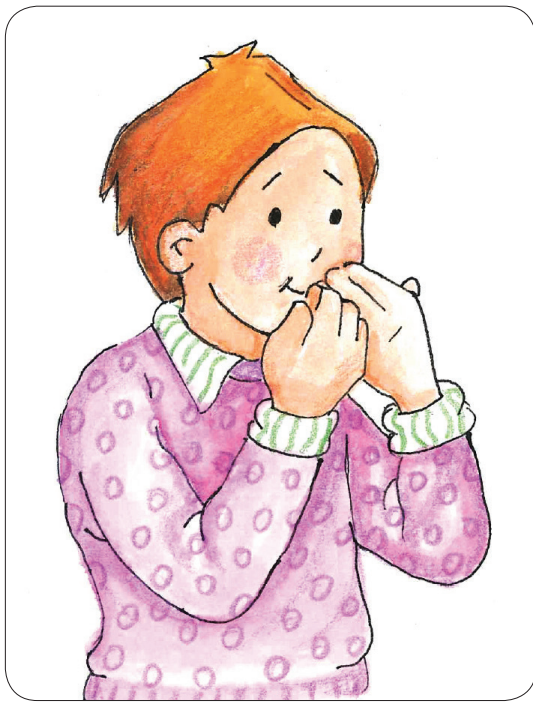

в. Ииашоу / Агха змоу

Цакатәи ахәашьақәа ииашазар “+”, ииашамзар “-” ианышәтца. Агха змоу ажәақәа шәыриаша.

1. Иахьа Церит изы имшьтацәгьан.
2. Церит азы хьшәашәа ала иеикәабейт.
3. Уынтә дкаҳаит.
4. Еиха бзиа иибоз имаҗәақәа ишәйтцейт.
5. Ача аниыхуаз инацәкьыс җиҗейт.
6. Ифызцәа иартмак ргәапҗейт.
7. Амедиехәшья ихаҗыц ахьҗиҗеыз азы дгәамцит.
8. Иан ахақьым икынтә аамҗа ылылхит.

с. Цагатэи акацарбақаа шэхи иархэаны Цериц ихьыз анышэца.

Агъера

Ахаңыц

.....

.....

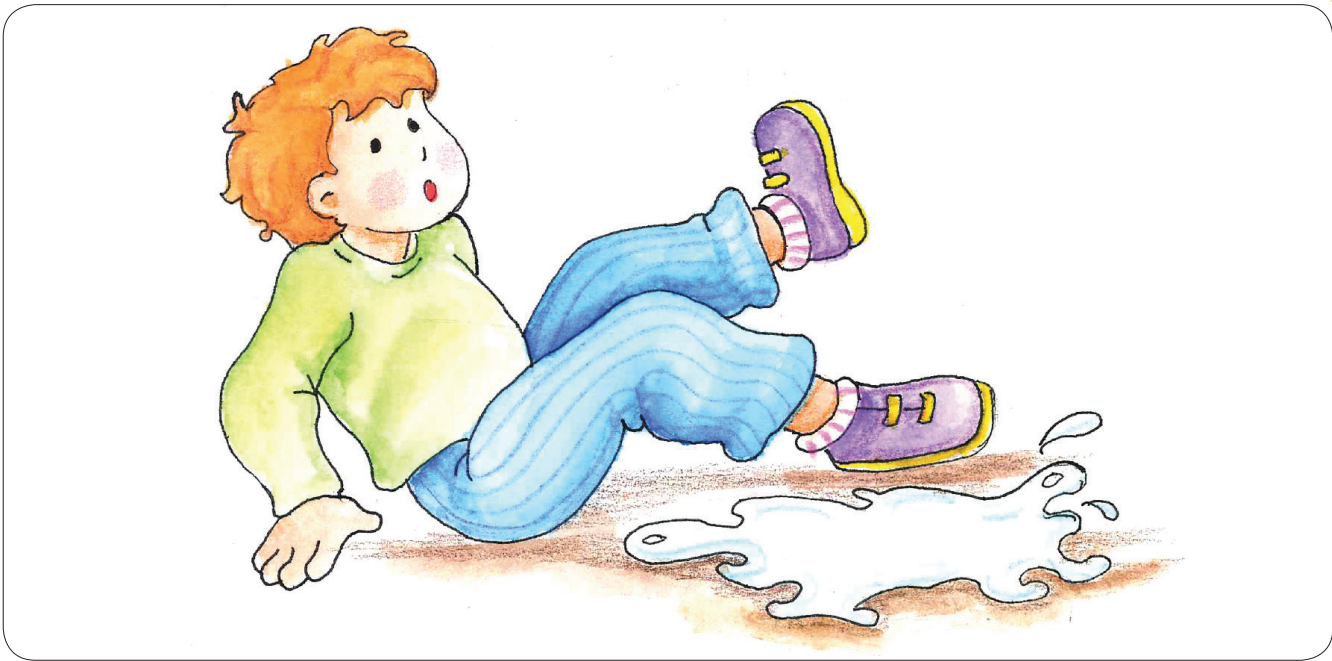

Акыдкъара

Ахы

.....

.....

Ақәкьара
Ашьапы

Акәакәара

Ауаҕәа

.....

.....

Ахәахәара

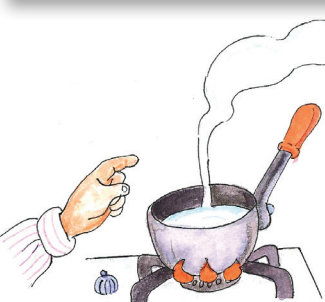
Анацәкьыс

.....

.....

4 Амашәырқәә

Цақатәи амашәырқәеи, изыхъьақәәзи, рцыхәтәеи, цсыхәас иартақәәзи жәбоит. Машәырцыңхьаза ифырцшыгоу аххәаа иеицшу иқашәцатәқәоу еиқәшәыршәа.

Амашәырқәә	Изыхъьақәәз	Ацыхәтәә	Цсыхәас иаҫақәо
Амашынақәә реинъьара			
	<p>Амәатәи алашарафы аанымгылара</p> <p>Аласра</p>	<p>Ацхаста гәгәә</p> <p>Ахәра</p>	<p>Амилициа рыпъьара</p> <p>Ацхыраара ласы ацъьара</p>
Акаҳара			
	<p>Акиба ақынтә лассы Амардуан</p> <p>Ацаа ақәшъькыраара</p> <p>Ахаҳә аҫацара</p>	<p>Ашьапы аххәәцра</p> <p>Ашьамхқәә рхәәхәара</p> <p>Ақәәкәә ахьра</p>	<p>Ацаа</p> <p>Акрем чыда</p> <p>Ахьаа артәага</p>
Азәы, мамзаргыы акы аңъьара			
	<p>Аныкәарафы анацшы-аацшра</p> <p>Иағны аныкәара</p> <p>Аныкәарафы атефон алахәмарра</p>	<p>Алахь ачра</p> <p>Ашьапы аххәәцра</p>	<p>Ацаа</p> <p>Акрем чыда</p>
Анапы абылра			
	<p>Ишу ақәцал алакысра</p>	<p>Анапы абылра</p> <p>Анапы ахьаара</p>	<p>Азы акны 20 минут аарцшра</p> <p>Ацаа</p> <p>Акрем чыда</p>

Иҗырцшу аххәа:

Амашынала амашыр злакалои? Аныкәцафы амѡа алашараҗы даанымгылакәа иаҗны иныкәицар, даҗа машынак ала иеинкѡит. Амашыр амшала, аѡмашынакгы аҗхаста роуеит. Иара иҗатәақәаз ахәрақәа роурггы калоит, машырк аныкалалакь иаразнак амилица ирзастәуп. Амашыр гәҗәзар, аҗхыраара ласгы ирыҗхатәуп. Зеггы иреиҗу амашына агәеанызаара агәеанызаарала ауп.

Аххәа 1.

.....

.....

Аххәа 2.

.....

.....

Аххәа 3.

.....

.....

5 Амцхатарақәеи ажәйтә җасқәеи.

13 тәи Ахәаша ихәанчоу азхатароуп.. Уаҗа ихәанчоу азхатара ыкоума? Имцу азхатарақәа реиҗш, изхылҗеиааз хзымдыруа ажәйтә җасқәаггы калар алшоит. Иаххәап Зиуауа иеиҗшу.

ХАНЦЕРЕИ ГЭША

- a. Асахьаҕы ижэбо акьанцья закэызеи?
- b. Шэгэанала арт ахэыцкэа абри акьанцья ала икарцои?

Афымта шэацхьаны азцааракэа ртаккэа кашэца.

Аарѡара аныкало аамтакэа раан Зиуауа аныхэара амѡацгаразы ақыта ахэыцкэа цъара рееидкыланы акьанцья дук, мамзаргыы абаха иалхны ауафы исахьа иеипшыртэыз фигурак ала ЗИУАУА ашэа еицыхэо аѡнкэа еимданы афатэкэа еизыргоит.

ЗИУАУА еиѡызкааз ауафы азэггы иамхэазакэа ахэыцкэа еизганы аныхэара иалаиргон. Ари ауафы, ахэыцкэа рыцхыраареи, иеидыркылоз афатэлытцкэа афатэкэа рылхра зылшоз азэ иакэхон. Аныхэара ажэакэа здыруаз ақытауаагыы рышэ илагылаз ахэыцкэа азцаара рымтакэа, иаразнак имазеины ирымоу афатэлытцкэа руак рытаны, иныхэаны инаскьаргон. Заанаты адырра рымтареи, азцаара амтиреи пкараны икан. Ари уацымныкэар аныхэа бжыысуеит хэа иазхарцон. Иеизыргоз афатэлытцкэа еихарак ахэша, акэтаҕы, ацъыка насгыы

ашыла акәхон.

Иеикәдыршәаз акьанңа ЗИУАУА, иткәаны ирымаз ах ипқа лакәны иахырыпхьазоз азы, афнаҗакәа ианыртаауаз зны зынла идырбаазон, еихаракгы ашта иантыцуаз атәца ала азы рыкәыртәон. Җнаҗацыпхьаза ашә аҗны ЗИУАУА ашәа рхәон. Нас иеидыркылаз афатәлыхкәа рыла зык ахыкәахь инеины афатәкәа җартон, ахәыцкәа рызхара анырфалакгы ЗИУАУА акьанңа ала изсон. Аамышҗахыгы иткәаны ирымаз ЗИУАУА атың ахь инеиааит хәа азы иартон. Ажәак ала ахы иакәитыртәуан.

ЗИУАУА, ЗИУАУА

ЗАР ИҚӘАҚӘА МАРКЫЛДЫШЬ

АХ ИПҚА АЗБА ДАКИТ,

ЗЫ ХӘЫЧЫК, ЗЫ ХӘЫЧЫК

ЗЫ ХӘЫЧЫК ХӘА ДАХЗЫҢИУАМ,

ЗЫ ДУК ХӘА ДАХҢИУЕИТ

.....

Хыхь иҗоу афымҗа дачазнык шәаңхьаны азҗаарақәа рҗаккәа җашәҗа.

1. Ахәыцкәа акьанңа рыманы ианбаныҗәо?

.....

2. Ахәыцкәа акьанңа рыманы иабаныҗәо?

.....

3. Ахәыцкәа изыхныхәозеи?

.....

4. Аныхәара ианалгалак ашҗахь аҗахәа ахәыцкәа ирзыруеи?

.....

6 Ажэйтэ цасқэа

Шәеиҳабацәа шәрацәажәа. Зиуауа иафызозу ажэйтэ цаск рфышәтцаа, насгы абри атцас еитазхәо фымтак шәырхиа.

Афырцшы:

Амажәа шытыцар асас даауеит.

Ача иахьфыблааз уфар ацара уцшаауеит.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dinleme

Konuşma

Okuma

Yazma

АБЗА ИИХӘО ИХӘИТ, АХА...

Гьаргь Зантәриа

Амра тлашәарак ихалахьан Агьта данҕыхоз. Дәагылан, дцәыс-жыысуа асоф дныкәлеит. Аштә иаатәлеит гәыгьык ачкәынцәа. Урт рашәара амхахьы иҕазаарын, уажәы зык ржәырц ихәлеит.

– Уара уцәанатцы хара шаҕа храшәазеи! - иаахыҕәеит дара.

– Шәара шәнеиаанзагы сара уа сыҕан, - ихәеит Агьта. - Дара кыргьы срашәеит, ижәдырузар!

– Уанбаказ?

– Иаха, шәара шәаххаа шәаныцәаз!

– Илашьцазамыз, мшәан?

– Мамоу! Амза каххаа ипъхон.

Иааңьаршьейт айыызцәа.

– Абза иихәо ихәейт, аха ус акәгәышьям... - налеитцейт уртқәа захауаз Агъта
иаб.

– Хәижьатцәкьану? - иаиларыңсейт зеггы.

– Ааи. Уажәы мзатахамтоуп, амза цәырцуам зынзаггы, иахаггы икамызт.

Иаачцейт зеггы. Агъта дыгъхашьан, ихы лаиркәйт.

КӘРИНА ДИАШОУ?

Гьаргь Зантариа

– Нан, сгьежъаанза аоны аапъсса, – лхәеит ашьжымтан усура данцоз Кәрина лан

Хьына. – Ибзиоуп, ди исыпъссап, – лхәеит Кәрина.

Ан дцоит. Ашьыбжышьтахь дгьежыны дааизар, акгыы катцазам, ишынлыжыыз икоуп.

– Икалазеи, «ибзиоуп» бымхәаз? – лгәы иалсны дцааит Хьына.

– «Ибзиоуп» схәан, аха нас сахьхәит...

– Избан, аоны пъссатәзамыз?

– Ипъссатәын, аха хәылбычханза еитамкьашьуеи. Ишыкоу иказ!..

– Ус аума?! – Ан уаха лымхәазеит, дныоңалан афатәкатцара дналагеит.

– Амла сакуеит, ди, балымгазои! – лан ддырццакуеит ахәычы.

– Уажәытәкьа, нан, иаачха!

Дук мыртыкәа афатә катцаны, ачанахкәа ирынцаны, лыпъха иналымталыргылеит ан.

Кәрина лнапы аазәзәаны, дгәырбьатцәа днахатәеит. Лан дааин, илымцагылаз

лхэы аалымцылхуеит.

– Иќабтои, дихеит, схэы сымцхны ибгома?

– ицъалшьеит Кэрина.

– Ааи!

– Избан? Ибзиоуп, ибѣастцоит бымхэаз?

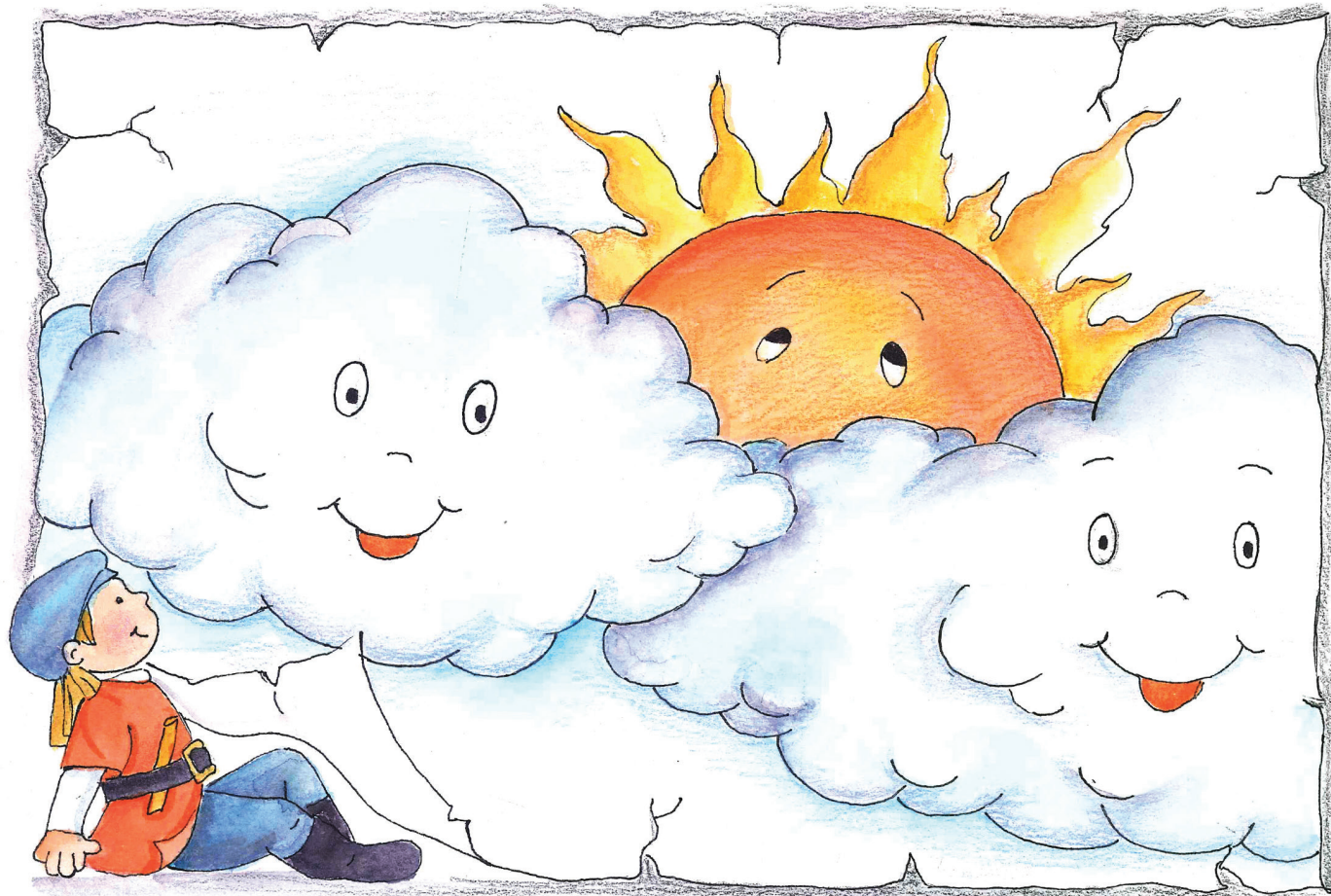
– Исхэан, аха нас сахьхэит.

– Избан?

– Зегь дара роуп, хэлаанза дырѡагь амла бакуеит, еиѡьми ус быќазар?! – лхэеит ан.

ИАРБАН ЕИХА ИБЭБЭОУ?

Сарион Ҙаркыйл

- Сара зеггы сыриаануеит, шэызбылуеит зеггы, - хэа аехэара ишафыз, азы лақэтэан, илеихэлацэеит амца. Шьта аехэара иалагеит азы:

- Сара исиаануа дыказам, ижэымбеи амца иазызуз!

Амра кацеиуа иацэыртын, шыбжьонынзаггы изымнеит азы – илышьтаба ицеит.

Шьта амра аехэара иалагеит:

- Сара исиаануа дыказам! Сыбэбэоуп сара!.. – аехэара ишафыз, аҗтақэа аа-хылан, амра рцэахит. Иахьяггы икам, уатцэггы икам.

- Ғта оумажэқэак ракэзаап, убо-о-о! – рхэо иалагеит. Ус-ус аҗтақэаггы аеырҗагьара рысит:

- Ҙара – хара хауп! Ижэымбои, амра дузза такны ишхамоу?!.

Ғнак иацэырқьан аҗша бьы, аҗша хага, аҗтақэа зегь ааизыхэҳэаны,

ашьхақәа ирхыганы, наҕ цъара иаманы ицеит. Лассаамта иҕазамызт аҕтақәагы аҕшагы.

– Еибарҕсызар ҕалап арт, - рхәо иалагеит цъоуки.

– Мап, еибашьеит уажәгы, иаиааиуагы макъана деилкаазам, - рхәон егырт.

Ус ишыҕаз, ҕенак ашьхақәа ирхыцны аҕаанахеит аҕша ҕы.

– Аа, абар иахыҕоу аиааира згазгы!

Аха инаҕшызар (,) аҕша иашьталаны иаауан аҕтақәагы.

Нас, иарбан еиха иҕәҕәаз?.. Уи иахыагы еилкаазамкәаны иҕоуп.

Азызырыѳра

Атема-1

Ахәта-1

Нарт : Ерцахә ҳахьааз сеигәыргъеит.

Алхас : Хымҕада! Араҕа адунеиаҕы зегь рааста иахьыҕшзо тыпуп.

Атаҕмада: Схәычқәа! Ишәшәышәтцаша шьтышәхә, амш хьтахеит. Шәычмазаѳхар сҕахым. Аҕы Ғериҕ! Музыка бзиақ архәа, хьша ныҕәап, хааҕхап.

Алхас : Ғәахәарыла.

Амра : Абар ассир! Асы алеира иалагеит. Шаҕа ибзиахеи.

Ғәында : Сара ахьта сакуа салагеит хәа сгәахәуеит? Амшьамб Ақьала ҳаѳналарыма? Шьыжьаахыс схы сыхьуеит. Сычмазаѳхошәа сзааиуеит.

Атаҕмада: Схәычқәа! Шәхы гәашәта. Жьансет, ари ахәшә бымаз. Бара ибзеиҕхап. Аѳныҕа шәычмазаѳны шәхынхәыр сҕахзам.

Алхас : Сара ус сгәы иаанагоит, Жьансет мацк амцашоура лмоуп. Ирацәаны азы бжәыроуп Жьансет.

Амра : Сара сгәанала акәашара ҳалагап; хкәашар дыбзиахоит.

(зегьы ччоит нас акордион адырхәоит)

Атема-1

Ахәта-5

Инал : Иҳаѳсыз амчыбжь ашколахь умааизеит, Беслан. Уабаҕаз?

Нарт : Аѳны сыҕан, избанзар даара сычмазаѳын.

Инал : Изыхкьей, иҕкалей?

Нарт : Ашәахьаены амцашоура сыман.39 градус калейт.

Инал : Ааа! Изыхкьей?

Нарт : Исыздырзом.Ирацәаны азы зжәит, аха Аѳашаены еиҳа сеицәахеит. Уи ада сыхгьы дара исыхьит.

Инал : Ахаша еиҳа уеиҕхама?

Нарт : Мап, Ахаша ирацәаны сеимхәеит. Уи азы аҳақьым иахь сцеит. Сара ахәшә сиҕеит.

Инал : Ахәшә ухәартахама?

Нарт : Мап исмыхәеит. Аҕшьяашаены сан слыцны ахәышәтәырҕахь сцеит. Сара анализқәа сзыҕарцеит.

Инал : Усоума? Иуыдырбалей?

Нарт : Ахасра сыхьзаап. Аха Ахәашаены еиҳа сеиҕхеит. Мацкгы крисиҕеит! Нас амчыбжь антцәамта ибзианы исхызгеит. Сыбзиахеит.

АТЕМА-2

Ахәта-1

Арцафы : Схәыцқәа, ашкол шәалгар аус хкыс (занаатс) иалышәхырц ишәтахауи? Нарт уара ула ҳалагап... Хыкәкыс иалыухырц угәы итоузеи?

Нарт : Сара, адукатс сқалар стахуп избанзар адунеи аиашара атахуп.

Арцафы : Гәында, бара ибхәыцуеи?

Гәында : Сара, шәара шәеипҭш сыртцафхар стахуп, сыртцафы..... Избанзар, даара ачхарей агәыбылрей шәымоуп. Шәара даара бзиа шәызбоит.....

Арцафы : Инал, уара?

Инал : Сара схыккәы музыкантс ақалароуп сыртцафы... Амузика фыцқәа рапҭцара рархәара, сара сгәы шьтнахуеит...

Арцафы : Ицабыргыцәкьома? Азамана! Инал, сара сгәанала уара ушәкәыффы бзиахаргыы қалап. Избанзар аартра фыцқәа улоуп.

Инал : Итабуп сыртцафы. Абас шәахьсызхәыцуа сеигәыргъеит. Сабгыы шәара шәеипҭш дхәыцуеит....

Арцафы : Алхас, уара утәы сгәы азфойт. Аха уара ихәа.

Алхас : Сара сынцьнырхар стахуп сыртцафы. Сара сгәанала анцьнырцәа аартра фыцқәа бзиа ирбоит.

Арцафы : Сгәы шазфаз еипҭш. Уара унцьныр бзиахоит. Мадина бара?

Мадина : Саргы санхәыцыз аахыс ҳақьымс сқалар стахуп сыртцафы. Ауаа ацхыраара рытара, ачымазафцәа ралыргара, рыпсы еикәырхара стахуп.

Мрамза : Саргы Мадина леипҭш схәыцуеит. Сан леипҭш амедиахәшьа бзиас сқалар стахуп.

Арцафы : Мрамза, агәра згойт медиахәшьа бзиақ дышбылцуа. Шәара шәыла сгәы дууп схәыцқәа. Агәра згойт итахны иалышәхыз абарт аусқәа шәықәфеиоит.

Атема-3

Алхас : Ало, мшыбзиақәа. Сара Алхас соуп. Арда ителефон хфойт. Афны дқоума?

Арда иан : Алхас мшыбзиа. Арда ашьапылампыл асра дцеит. Кыр иоухәар утахызма? Алхас

Алхас : Мрамза лгәылҭанзамкәа лымшира азгәахтоит. Ардагы аапҭхьара истар стахын.

Арда иан : Аныхәа ианбазгәашәтоу?

Алхас : Иааиуа амчыбжь Асабша аены, Хыблараа ақытафы ирымоу рыфны амзырхафы.

Арда иан : Хыммм. Уи аены ҳара ҳгәыла ачара имоуп. Арда даара игәы иалсуеит. Мрамза лымширагы далахәзар итаххоит.

Алхас : Иеилыскааит. Ачара знык ауп; амшира ессышықәса.

Арда иан : Аха уажәа Арда иқәсыршәоит. Дызкыдсыларгыы ҕалап.

Алхас : Ибзиоуп, даараза итабуп. Сара Арда еиҕа сизасуеит. Абзиараз.

Арда иан : Абзиараз; уан асалам сызлыҕ.

Атема-4

Алхас : Ишәахама, Ансамбыль Шьараҕын адунеи тур еиҕенаказаап.

Гәында : Ааи, исахаит. Сгәы еизхаит. Хара ҕыҕх Аҕәа иахбахьан.

Аб : Шьараҕын шәхәама? Сара Шьараҕын 20 шықәса раҕьхьа избахьан. Стампыл инеины иҕан.

Гьерит : Иҕабыргыҕәҕьоума? Саб, уара шьараҕын шыудыруаз, ишыубахьаз сыздырзомызт.

Аб : Ишҕасымбац? Хара хзы мифын (илегьендан) уи агәып. Акәашаф хада Давит Ғарба иакәын. Ахацәа зегьы уи хиеиҕьшхар хҕахын. (Дыччоит)

Гьерит : Саб уара ус уҕаны сыздырзомызт.

Аб : Избан, стахмадахама? (Дыччоит) Давит Ғарба даиааите, уахахаҕьш хауа еиҕа бзиа икәашо дубап.

Алхаси Гәындеи чоит...

Аб : Шьараҕын хара ихақәло рзы даара аҕақду змаз гәыҕын. Хакәашарақәа рҕоурых рҕақы хзыртцаз ари агәыҕь ауп. Убри аахыс урт срызҕлымхауп.

Гәында : Уи азы рхатҕылара иаҕьсоуп. Зегьы ихафсыз аамҕеи, хкултуреи абарт акәашарақәа рыла иахҕоит. Ажәытәқәа ххамыштроуп.

Аб : Хымҕада. Шәрызҕлымхаз рконцертқәа. Иеиышәкаа иахьныҕәақәо? Рықәгыларақәа ахьыҕоу?

Гәында : Уажәтәи рныҕәара даара инеитцыхуп. Ирацәаны атәылақәеи ахҕнықалақьқәеи рҕы ақәгыларақәа рымоуп. Арт атәылақәа шьоууы, хара хажәлари хашьцәа Адыга жәлари ахҕәара ашьтахь иахьнанагаз тәылақәоуп. Ғырқәтәылеи Иорданиеи реиҕьш. Гьерманиеи Америкеи рҕынгыы хауаажәлар рацәафуп. Зегьы ргәыхатцхатцо ишырзыҕьшу здыруеит.

Алхас : Ааи. Аха хажәларқәа зынза иахьыҕам, Иапонтәылагыы хкәашарақәа даара иргәаҕьханы ишырдыркыло здыруеит. Избанзар руыс даара ибзианы иазныҕәоит саб, ус ами?

Аб : Уиашоуп сычкәын. Даараза уиашоуп... Стампыл ианықәгыло амш азы уажәнатә хбилетқәа алаххып харгыы. Уангыы даара деигәырҕоит. Аха зегь реиҕа уабдуи уандуи еигәырҕоит.

Аңсышәала ахыңхьазарахьзқәа иқәыңхьазара

1	акы	51	дынқажәи жәеиза	101	шәи акы
2	қба	52	дынқажәи жәақа	102	шәи қба
3	хқа	53	дынқажәи жәаха	103	шәи хқа
4	ңшьба	54	дынқажәи жәиңшь	104	шәи ңшьба
5	хәба	55	дынқажәи жәохә	105	шәи хәба
6	фба	56	дынқажәи жәаф	106	шәи фба
7	быжьба	57	дынқажәи жәибыжь	107	шәи быжьба
8	ааба	58	дынқажәи жәаа	108	шәи ааба
9	жәба	59	дынқажәи зейжә	109	шәи жәба
10	жәаба	60	хынқажәа	110	шәи жәаба
11	жәеиза	61	хынқажәи акы	110	шәи жәаба
12	жәақа	62	хынқажәи қба	120	шәи қажәа
13	жәаха	63	хынқажәи хқа	130	шәи қажәижәаба
14	жәиңшь	64	хынқажәи ңшьба	140	шәи дынқажәа
15	жәохә	65	хынқажәи хәба	150	шәи дынқажәижәаба
16	жәаф	66	хынқажәи фба	160	шәи хынқажәа
17	жәибыжь	67	хынқажәи быжьба	170	шәи хынқажәижәаба
18	жәаа	68	хынқажәи ааба	180	шәи ңшьынқажәа
19	зейжә	69	хынқажәи жәба	190	шәи ңшьынқажәижәаба
20	қажәа	70	хынқажәи жәаба	200	қышә
21	қажәи акы	71	хынқажәи жәеиза	100	шәкы
22	қажәи қба	72	хынқажәи жәақа	200	қышә
23	қажәи хқа	73	хынқажәи жәаха	300	хышә
24	қажәи ңшьба	74	хынқажәи жәиңшь	400	ңшьышә
25	қажәи хәба	75	хынқажәи жәохә	500	хәышә
26	қажәи фба	76	хынқажәи жәаф	600	фышә
27	қажәи быжьба	77	хынқажәи жәибыжь	700	быжьшәы
28	қажәи ааба	78	хынқажәи жәаа	800	аашәы
29	қажәи жәба	79	хынқажәи зейжә	900	жәшәы
30	қажәи жәаба	80	ңшьынқажәа	1000	зқьы
31	қажәи жәеиза	81	ңшьынқажәи акы	1000	зқьы
32	қажәи жәақа	82	ңшьынқажәи қба	2000	қнызқь
33	қажәи жәаха	83	ңшьынқажәи хқа	3000	хнызқь
34	қажәи жәиңшь	84	ңшьынқажәи ңшьба	4000	ңшьнызқь
35	қажәи жәохә	85	ңшьынқажәи хәба	5000	хәнызқь
36	қажәи жәаф	86	ңшьынқажәи фба	6000	фнызқь
37	қажәи жәибыжь	87	ңшьынқажәи быжьба	7000	быжьнызқь
38	қажәи жәаа	88	ңшьынқажәи ааба	8000	аанызқь
39	қажәи зейжә	89	ңшьынқажәи жәба	9000	жәнызқь
40	дынқажәа	90	ңшьынқажәи жәаба	10000	жәанызқь
41	дынқажәи акы	91	ңшьынқажәи жәеиза	10000	жәанызқь
42	дынқажәи қба	92	ңшьынқажәи жәақа	20000	қажәанызқь
43	дынқажәи хқа	93	ңшьынқажәи жәаха	30000	қажәижәабанызқь
44	дынқажәи ңшьба	94	ңшьынқажәи жәиңшь	40000	дынқажәанызқь
45	дынқажәи хәба	95	ңшьынқажәи жәохә	50000	дынқажәижәабанызқь
46	дынқажәи фба	96	ңшьынқажәи жәаф	60000	хынқажәанызқь
47	дынқажәи быжьба	97	ңшьынқажәи жәибыжь	70000	хынқажәижәабанызқь
48	дынқажәи ааба	98	ңшьынқажәи жәаа	80000	ңшьынқажәанызқь
49	дынқажәи жәба	99	ңшьынқажәи зейжә	90000	ңшьынқажәижәабанызқь
50	дынқажәижәаба	100	шәкы	100000	шәнызқь